

Myndigheten för yrkeshögskolan

Uppföljning av överföringen av kompletterande utbildningar till nya regelverk

Återrapportering 2017

Myndigheten för yrkeshögskolan

Datum: 2017-12-19

Dnr: MYH 2017/2369

ISBN: 978-91-88619-22-8

Uppföljning av överföringen av kompletterande utbildningar till nya regelverk

Sammanfattning

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) har fått i uppdrag av regeringen att följa upp och redovisa konsekvenserna av att förordningen (2000:521) om statligt stöd till kompletterande utbildningar ersatts av förordningen (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar (KKVF). Redovisningen ska bland annat innehålla en konsekvensanalys av att kompletterande utbildningar överförs till nya regelverk och bedrivs som konst- och kulturutbildningar, utbildningar med endast tillsyn eller inom yrkeshögskolan. Myndigheten ska vid behov föreslå regelförändringar. Uppdraget ska genomföras i dialog med berörda branschorganisationer och utbildningsanordnare. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 22 december 2017.

Myndigheten har kartlagt de överförda utbildningarna och gjort en översyn av de förutsättningar som numera gäller. Myndigheten har genomfört dialogmöten och enkätundersökningar med berörda utbildningsanordnare och bjudit in branschorganisationer att komma med synpunkter och inspel. Utifrån översynen har myndigheten identifierat konsekvenser av överföringen.

Myndigheten kan konstatera att inordnandet av utbildningar i nya regelverk i stor utsträckning har fungerat bra, men att uppfattningen om förutsättningarna att bedriva utbildning efter överföringen skiljer sig åt. Vissa utbildningsanordnare anser att det fungerar bra att bedriva utbildningarna i de nya regelverken medan andra anser att det fungerar dåligt.

Flertalet utbildningsanordnare anser att kostnaderna för utbildningarna har ökat till följd av att regelverken ställer högre krav och genom att administrationen har ökat. Att antalet årsplatser för en konst- och kulturutbildning inte får överskridas upplevs som en begränsning som också innebär att de ekonomiska förutsättningarna för utbildningarna försvåras. Utbildningsanordnarna för också fram att regelverket för yrkeshögskolan inte är anpassat för utbildningar inom smala yrkesområden.

Översynen visar att det finns utbildningsanordnare som vill ha större självbestämmande och att MYH ska ge stöd till verksamheten vid skolan eller utbildningsanordnaren som helhet istället för till utbildningen. För att kunna ge stöd till verksamheten som helhet och möjliggöra ett fritt utnyttjande av årsplatser mellan utbildningar krävs en annan typ av reglering än nuvarande. Myndigheten bedömer inte att nuvarande reglering bör ändras.

Myndigheten anser att möjligheterna att bedriva utbildning begränsas både utifrån förutsättningarna i regelverken och av myndighetens hantering av utbildningarna. Myndigheten har dessutom uppmärksammat att det finns brister i utbildningsanordnarnas kännedom om de förutsättningar som gäller för utbildningarna i de nya regelverken, vilket också begränsar genomförandet av utbildningarna.

Myndigheten bedömer att det finns behov av regelförändringar och andra insatser för att underlätta möjligheten att fortsättningsvis bedriva de överförda utbildningarna. De förslag som myndigheten för fram i återrapporteringen är i huvudsak följande:

- Myndigheten föreslår att utbildningsanordnare av de överförda utbildningarna ska ges möjlighet att ansöka om att en överförd utbildning istället ska provas enligt det andra regelverket. Skälet är att myndigheten – utifrån översynen – bedömer att det kan finnas överförda utbildningar där en annan reglering hade varit lämpligare än den som överföringen resulterade i.
- Myndigheten föreslår att bestämmelsen i 28 § KKVF, avseende att antalet årsplatser vid en utbildning inte får överskridas, bör ändras för att inte begränsa möjligheten att överskrida antalet beslutade årsplatser vid enskilda konst- och

kulturutbildningar. Nuvarande bestämmelse innebär att utbildningsanordnarna begränsas i möjligheten att göra ett överintag av studerande i samband med utbildningsstart. Att utbildningsanordnare inte kan gardera sig för studieavbrott vid utbildningen, får konsekvenser för ekonomin i utbildningarna. Förslaget förändrar inte myndighetens ansvar för att säkerställa att det totala antalet årsplatser inte överskrids.

- Myndigheten föreslår att utbildningar inom smala yrkesområden inte bör omfattas av bestämmelsen i 5 kap. 5 § 2 förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan (YHF). Bestämmelsen innebär att myndigheten vid sin fördelning av statsbidrag eller särskilda medel särskilt ska ta hänsyn till i vilken grad en utbildning finansieras av arbetslivet. Möjligheterna till medfinansiering från arbetslivet inom smala yrkesområden är begränsad, vilket kan leda till att utbildningar inom smala yrkesområden har små möjligheter att hävda sig i konkurrens med utbildningar inom större yrkesområden.
- Myndigheten föreslår att det ska vara möjligt att lämna statsbidrag för särskilt pedagogiskt stöd till studerande med funktionsnedsättning i en yrkeshögskoleutbildning, även om utbildningen annars inte är berättigad till något statsbidrag. För att förslaget ska kunna genomföras behöver bestämmelserna i 9 § YHL och 1 kap. 6 § första stycket YHF ses över och ändras. Det finns ett krav i YHF som anger att utbildningsanordnaren ska se till att studerande som behöver särskilt pedagogiskt stöd i en yrkeshögskoleutbildning får sådant stöd. För de utbildningar som inte har någon annan finansiering än studerandeavgifter kan kravet på stödinsatser innebära konsekvenser för utbildningens ekonomi och verksamhet. Om utbildningsanordnaren inte har möjlighet att finansiera stödet finns en risk att studerande med funktionsnedsättning inte ges möjlighet att studera på lika villkor som andra.

Sammanfattningsvis bedömer myndigheten att med ovanstående förslag, ökade informationsinsatser samt löpande uppföljnings- och utvecklingsarbete av utbildningsformerna, i kombination med utbildningsanordnarnas och ledningsgruppernas ansvar att bedriva och utveckla enskilda utbildningar kommer att leda till att förutsättningarna att bedriva utbildningarna förbättras.

Innehåll

1	Inledning	5
1.1	Uppdraget	5
1.2	Återrapporteringens disposition	5
1.3	Genomförande av uppdraget	5
2	Bakgrund och resultat av överföringen	6
2.1	Uppdraget om överföring av kompletterande utbildningar till nya regelverk.....	6
2.2	Kategorisering av utbildningar inför överföringen	6
2.3	Överföringen till yrkeshögskolan	6
2.3.1	Yrkeshögskoleutbildningar inom smala yrkesområden	7
2.4	Överföringen till konst- och kulturutbildningar	8
2.4.1	Förändringar gällande upplägg och omfattning	9
2.4.2	Förändringar för korta utbildningar	9
2.5	Överföringen av utbildningar med stöd endast i form av tillsyn	10
3	Förutsättningar för statligt stöd efter överföringen	10
3.1	Ansökningsomgångar om att ingå i yrkeshögskolan	10
3.2	Ansökningsomgångar för stöd till konst- och kulturutbildningar	11
3.3	Ansöka om stöd endast i form av tillsyn	12
3.4	Inställda utbildningsomgångar	12
4	Förutsättningar att bedriva utbildning efter överföringen	13
4.1	Anpassning till nya krav	13
4.2	Administration av utbildningarna	14
4.3	Begränsning av antalet årsplatser i utbildningar	15
4.4	Beräkning och utbetalning av statsbidrag	16
4.5	Översyn av statsbidrag för konst- och kulturutbildningar.....	17
4.6	Särskilt pedagogiskt stöd för studerande med funktionsnedsättning	17
4.7	Korta konst- och kulturutbildningar.....	18
4.8	Undantag i regleringen för utbildningar med endast tillsyn.....	19
5	Tillsyn och kvalitetsgranskning vid överförda utbildningar	19
5.1	Resultat av tillsyn	19
5.2	Resultat av kvalitetsgranskning.....	20
6	Dialog med berörda branschorganisationer och utbildningsanordnare	21
6.1	Dialog med utbildningsanordnare	21
6.1.1	Dialogmöten	21
6.1.2	Enkätundersökning	21
6.2	Dialog med branschorganisationer och andra aktörer.....	22
6.2.1	Utbildningsorganisationer.....	22
6.2.2	Branschorganisationer och nationella branschråd vid Arbetsförmedlingen Kultur & Media.....	22
6.2.3	Konstnärliga högskolor.....	23
6.2.4	Rådet för högskoleförberedande konstnärliga utbildningar	23
7	Konsekvenser av överföringen	24
7.1	Överföringen till yrkeshögskolan	24
7.2	Överföringen till konst- och kulturutbildningar	24
7.3	Kännedom om utbildningarnas förutsättningar.....	25
7.4	Bedriva yrkeshögskoleutbildning utan statsbidrag	26
7.5	Bedriva yrkeshögskoleutbildning inom smala yrkesområden och kreativa sektorer....	26
7.6	Bedriva yrkeshögskoleutbildning och konst- och kulturutbildning parallellt	27

7.7	Bedriva kort konst- och kulturutbildning	28
7.8	Begränsningar i antalet årsplatser för konst- och kulturutbildningar.....	28
7.9	Ekonomiska förutsättningar för yrkeshögskoleutbildningar	29
7.10	Ekonomiska förutsättningar för konst- och kulturutbildningar.....	29
7.11	Administration av utbildningar	31
7.12	Ansökan om att få förnyat stöd och starta nya utbildningsomgångar.....	31
7.13	Yrkeshögskoleutbildning ur ett studerandeperspektiv.....	32
7.14	Konst- och kulturutbildning ur ett studerandeperspektiv.....	33
7.15	Kännedom om utbudet av utbildningar.....	33
7.16	Myndighetens stöd till utbildningsanordnare	34
7.17	Konsekvenser av att bedriva utbildning med endast tillsyn	34
7.18	Övergripande konsekvenser av överföringen.....	35
8	Förslag till regelförändringar och andra insatser.....	36
8.1	Möjlig överföring till annat regelverk.....	36
8.2	Möjlighet att överskrida antalet årsplatser	37
8.3	Undantag för utbildningar inom smala yrkesområden	38
8.4	Statsbidrag för särskilt pedagogiskt stöd i yrkeshögskoleutbildning.....	38
	Referenser	40
	Bilaga 1, Brev till utbildningsorganisationer	42
	Bilaga 2, Brev till branschorganisationer och intresseorganisationer.....	43
	Bilaga 3, Brev till Arbetsförmedlingens Nationella branschråd bild och form, scen och ton, ord och media och film	44
	Bilaga 4, Brev till universitet eller högskolor med utbildningar som leder fram till konstnärliga examina	45
	Bilaga 5, Brev till Rådet för högskoleförberedande konstnärliga utbildningar.....	46
	Bilaga 6, Enkätfrågor till utbildningsanordnare av yrkeshögskoleutbildningar och konst- och kulturutbildningar	48
	Bilaga 7, Enkätfrågor till utbildningsanordnare av utbildningar med endast tillsyn.....	55

1 Inledning

1.1 Uppdraget

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) har genom en ändring i regleringsbrevet för budgetåret 2017 fått i uppdrag att följa upp och redovisa konsekvenserna av att förordningen (2000:521) om statligt stöd till kompletterande utbildningar (KUF) ersatts av förordningen (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar (KKVF). Redovisningen ska bland annat innehålla en konsekvensanalys av att utbildningar som tidigare bedrivits enligt förordningen om statligt stöd till kompletterande utbildningar numera bedrivs enligt förordningen om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar eller inom yrkeshögskolan. Myndigheten ska vid behov föreslå regelförändringar. Uppdraget ska genomföras i dialog med berörda branschorganisationer och utbildningsanordnare. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 22 december 2017.¹

1.2 Återrapporteringens disposition

Denna återrapportering syftar till att visa resultatet av den översyn som myndigheten har gjort av konsekvenserna av överföringen av de kompletterande utbildningarna. Återrapporteringen innehåller också en konsekvensanalys och förslag på regelförändringar.

I kapitel 1 och 2 presenteras uppdraget och bakgrunden i form av genomförandet och resultatet av överföringen. I kapitel 3-5 sammanfattas förutsättningarna för fortsatt statligt stöd för de överförda utbildningarna samt myndighetens erfarenheter av granskning. I kapitel 6 presenteras hur myndigheten har genomfört uppdraget i dialog med berörda branschorganisationer och utbildningsanordnare. I kapitel 7 redovisas och analyseras konsekvenserna av överföringen. I kapitel 8 föreslår myndigheten regelförändringar och andra insatser utifrån resultatet av översynen.

Myndigheten har valt att använda olika begrepp för de utbildningar som i KKVF benämns konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. Utbildningar som endast står under statlig tillsyn benämns i denna återrapportering som *utbildningar med endast tillsyn*. De utbildningar som även har stöd i form av statsbidrag eller studiestödsberättigande för de studerande benämns som *konst- och kulturutbildningar*.

1.3 Genomförande av uppdraget

För att kunna följa upp och redovisa konsekvenserna av överföringen har myndigheten gjort en översyn av de förutsättningar som gäller för utbildningarna efter överföringen. Myndigheten har också kartlagt de överförda utbildningarna i de nya regelverken. Under arbetet har myndigheten fört en dialog med berörda utbildningsanordnare, branschorganisationer och andra aktörer.

I översynen har uppgifter om utbildningar och ansökningar om stöd hämtats från myndighetens administrativa system och diarium. För att identifiera konsekvenser av överföringen har uppgifter som publicerats i myndighetens rapporter använts, liksom underlag såsom minnesanteckningar från interna och externa möten, enkätundersökningar, inkomna synpunkter och skrivelser. I arbetet med att implementera den nya utbildningsformen konst- och kulturutbildningar har myndigheten tidigare identifierat konsekvenser av överföringen. Dessa erfarenheter och iakttagelser har också beaktats i översynen.

¹ Regleringsbrev (2017)

2 Bakgrund och resultat av överföringen

2.1 Uppdraget om överföring av kompletterande utbildningar till nya regelverk

Myndigheten fick i regeringsbeslut från den 24 oktober 2013 i uppdrag att föra över de utbildningar som haft stöd enligt KUF till antingen yrkeshögskolan eller till att omfattas av KKVf, som konst- och kulturutbildningar eller som utbildningar med endast tillsyn. Syftet med överföringen till nya regelverk var att ge eftergymnasiala utbildningar som bedrevs som kompletterande utbildningar fortsatt möjlighet till statligt stöd enligt ett moderniserat och ändamålsenligt regelverk för konst- och kulturutbildningar eller statligt stöd enligt regelverket för yrkeshögskolan.²

Myndigheten genomförde överföringen till de nya regelverken genom två ansökningsprocesser där utbildningsanordnare ansökte om att utbildningarna skulle inordnas i något av regelverken. För att eleverna vid de kompletterande utbildningarna skulle ges möjlighet att avsluta sina pågående studier förlängdes besluten om stöd till utbildningarna. De kompletterande utbildningarna har sedan dess fasats ut successivt.

I början av 2015 beslutades att de överförda utbildningarna skulle få stöd enligt nya regelverk och utbildningarna startade i de nya utbildningsformerna under hösten 2015. I december 2014 öppnades möjligheten att ansöka om stöd endast i form av tillsyn för de utbildningar som omfattades av motsvarande stöd inom KUF.

Efter överföringen genomförde myndigheten en enkätundersökning av utbildningsanordnarnas upplevelse av överföringsprocessen som visade att en stor majoritet av utbildningsanordnarna var nöjda med hur uppdraget om överföringen genomförts.

2.2 Kategorisering av utbildningar inför överföringen

Redan i myndighetens utredning om förutsättningar för att inordna kompletterande utbildningar i yrkeshögskolan gjordes en kartläggning av vilka utbildningar som skulle kunna ingå i yrkeshögskolan och en bedömning av utbildningarnas huvudsakliga syfte, det vill säga om de var högskoleförberedande, kulturarvsbevarande eller yrkesutbildningar.³

Utgångspunkten för uppdraget om överföring var att eftergymnasiala kompletterande utbildningar skulle föras över till nya regelverk. De utbildningar som svarade mot yrkeshögskolans krav skulle inordnas i yrkeshögskolan och de utbildningar som uppfyllde villkoren för stöd enligt KKVf skulle överföras till att bli konst- och kulturutbildningar. I regeringsuppdraget om överföringen angavs att om en ansökan avser både stöd enligt den kommande förordningen och regelverket för yrkeshögskolan och utbildningen uppfyller villkoren i båda regelverken, skulle myndigheten låta utbildningen omfattas av det regelverk som bedömdes lämpligast. Inför ansökan om överföring informerades respektive utbildningsanordnare om vilket regelverk myndigheten bedömde var lämpligast för utbildningen, men det var upp till utbildningsanordnarna att välja till vilket regelverk de ville ansöka.

2.3 Överföringen till yrkeshögskolan

Överföringen till yrkeshögskolan genomfördes genom en ansökningsomgång riktad till de utbildningar som var aktuella att föras över till yrkeshögskolan. Beslut fattades i januari 2015. Förutsättningarna var att utbildningarna skulle föras över till yrkeshögskolan om de uppfyllde kraven, varför de inte konkurrensutsattes mot andra utbildningar i förhållande till tillgängliga medel. Utbildningar inom smala yrkesområden fick beslut som omfattade

² Regeringsbeslut (2013)

³ MYH (2010)

mellan fem och sex år och så många utbildningsomgångar som kunde rymmas inom beslutsperioden. Resterande utbildningar fick, som övriga yrkeshögskoleutbildningar, beslut om två utbildningsomgångar.

Inför överföringen var utgångspunkten att utbildningarna skulle berättiga till samma stöd inom ramen för yrkeshögskolan som de gjort som kompletterande utbildningar. Enligt 9 § lagen (2009:128) om yrkeshögskolan (YHL) kan studerandeavgifter inte tas ut för de yrkeshögskoleutbildningar som beviljas statsbidrag, vilket tidigare varit möjligt för de kompletterande utbildningarna. I remisspromemorian Konst- och kulturutbildningar samt nya yrkeshögskoleutbildningar angavs att utbildningarna när de ingår i yrkeshögskolan därför behöver ett högre statsbidrag för att kunna kompensera för uteblivna studerandeavgifter.⁴

Utbildningarna som vid överföringen berättigade till statsbidrag behöll den tidigare nivån på statsbidraget och fick därutöver ett tillägg motsvarande 75 procent av de studerandeavgifter som tidigare tagits ut. Myndigheten bedömde att det fanns ett behov av kompensation för uteblivna intäkter men förhöll sig också till att ett ökat statsbidrag till de överförda utbildningarna även påverkade hur många yrkeshögskoleutbildningar som kunde beviljas i den ordinarie ansökningsomgången. Avsikten med kompensationen för uteblivna studerandeavgifter var att utbildningsanordnarna skulle få ett visst tillskott för att de ännu inte haft möjlighet att arbeta upp medfinansieringen från arbetslivet. Tanken var att utbildningsanordnarna fram till nästa ordinarie ansökningsomgång skulle ha möjlighet att påverka berört arbetsliv att i större utsträckning gå in som medfinansiärer i utbildningarna. De utbildningar som inte berättigade till statsbidrag fick fortsätta att ta ut studerandeavgifter.

Överföringen till yrkeshögskolan resulterade i beslut om 39 yrkeshögskoleutbildningar. Efter överföringen fördelades stödet till yrkeshögskoleutbildningarna enligt nedanstående tabell:

Antal överförda yrkeshögskoleutbildningar	Enbart studiestöd	Studiestöd och statsbidrag
39	24	15

2.3.1 Yrkeshögskoleutbildningar inom smala yrkesområden

Av de 39 utbildningar som överfördes kategoriserades 17 som utbildningar inom smala yrkesområden. Stödet till utbildningarna fördelades enligt nedanstående tabell:

Antal överförda utbildningar inom smala yrkesområden	Enbart studiestöd	Studiestöd och statsbidrag
17	5	13

Inför överföringen till yrkeshögskolan var avsikten att inordna en kvotgrupp för utbildningar inom smala yrkesområden. Utbildningarna inom kvotgruppen skulle framöver endast konkurrera om statsbidrag mot varandra och omfattningen av kvotgruppen skulle avgöras utifrån tillgång till statsmedel och antal ansökningar som uppfyllde kraven för att ingå i yrkeshögskolan.

Det har dock inte inrättats någon kvotgrupp som antalsmässigt anger hur många utbildningar inom smala yrkesområden som ska beviljas ingå i yrkeshögskolan. Trots detta har inte utbildningar inom smala yrkesområden, i bedömningen av om de ska ingå i yrkeshögskolan, ställts direkt i konkurrens mot de utbildningar som ska svara mot ett behov av kvalificerad arbetskraft i arbetslivet. Istället har utbildningar inom smala yrkesområden ställts mot varandra när det gäller vilka utbildningar som ska prioriteras. Hur stort utrymme som myndigheten totalt har avsatt för dessa utbildningar har dock inte

⁴ Utbildningsdepartementet (2011)

fastställts på förhand utan påverkats av det totala antalet ansökningar och hur myndigheten gjort sin övergripande prioritering.

För närvarande finns det totalt 41 utbildningar som har bedömts vara yrkeshögskoleutbildningar inom smala yrkesområden. I den ansökningsomgång som myndigheten genomför under hösten 2017 har tre av de 17 överförda utbildningarna kommit in med en ansökan. I ansökningsomgången är det möjligt att ansöka om totalt fem utbildningsomgångar för alla utbildningar, men myndigheten beslutar hur många utbildningsomgångar som ska gälla för respektive utbildning.

Enligt 1 kap. 3 § 1b YHF kan en utbildning ingå i yrkeshögskolan om den medverkar till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom ett smalt yrkesområde som är av betydelse för individen och samhället. Myndighetens definition av ett smalt yrkesområde är att det gäller ett kvalificerat yrkeskunnande som är av betydelse för individen och samhället, utan att det finns ett uttryckligt arbetsmarknadsbehov. En utbildning inom ett smalt yrkesområde ska utveckla eller bevara ett yrkeskunnande som individen helt eller delvis kan försörja sig på. För att identifiera en utbildning som kan ingå i yrkeshögskolan inom ett smalt yrkesområde har myndigheten tagit fram kriterier.⁵

Gränsdragningen mellan smala yrkesområden inom traditionellt yrkeskunnande och de konst- och kulturutbildningar som har ett innehåll som syftar till att utveckla eller bevara kulturarvet kan vara svår att göra. När det gäller yrkeshögskoleutbildningar inom smala yrkesområden anges i betänkandet Yrkeshögskolan – För yrkeskunnande i förändring att även de utbildningar inom smala yrkesområden som beviljas statligt stöd, ska ha som utgångspunkt att de ska leda till att den studerande kan försörja sig inom sitt yrke – åtminstone till viss del.⁶

När det gäller konst- och kulturutbildningar inom kulturarvsområdet är utbildningarnas syfte att bevara eller utveckla kulturarvet, utan att något krav på försörjning för individen finns. Det finns likheter mellan dessa utbildningar och yrkeshögskoleutbildningar inom smala yrkesområden då båda typerna av utbildning leder till att den studerande får kunskap och kompetenser som bör bevaras i samhället eller att utbildningarna leder till att traditionell kunskap utvecklas i ny kontext.

Även gränsdragningen mellan yrkeshögskoleutbildningar inom smala yrkesområden och de konst- och kulturutbildningar som syftar till att utveckla ett kvalificerat yrkeskunnande inom det konstnärliga eller kulturella området kan vara otydlig, då många av yrkeshögskoleutbildningarna inom smala yrkesområden är hantverksutbildningar inom kreativa yrkesområden.

2.4 Överföringen till konst- och kulturutbildningar

Överföringen till konst- och kulturutbildningar genomfördes genom en ansökningsomgång riktad till de utbildningar som var aktuella att överföra till det nya regelverket. Ansökningsomgången genomfördes under 2014 och beslut fattades i februari 2015. Utbildningarna behöll det stöd, i form av antal årsplatser som berättigar till studiestöd och eventuellt statsbidrag, som utbildningarna hade som kompletterande utbildningar.

Närmare 150 kompletterande utbildningar fördes över till konst- och kulturutbildningar. Inför överföringen slogs flera utbildningar samman, vilket resulterade i 120 konst- och kulturutbildningar. Efter överföringen fördelades stödet till konst- och kulturutbildningar enligt nedanstående tabell:

⁵ MYH (2016b)

⁶ SOU (2008)

Antal överförda konst- och kulturutbildningar	Enbart studiestöd	Studiestöd och statsbidrag	Enbart statsbidrag
120	36	72	12

Sammanlagt 2 732,8 årsplatser och ett årligt anslag om 142 985 500 kronor fördelades till utbildningarna i överföringen. Utbildningarna beviljades stöd mellan 1 juli 2015 och 31 december 2020. Beroende på utbildningarnas omfattning och på upplägget av utbildningsomgångar varierar det när utbildningsanordnarna på nytt måste ansöka om stöd för att kunna starta nya utbildningsomgångar.

2.4.1 Förändringar gällande upplägg och omfattning

I samband med överföringen hade utbildningsanordnarna viss möjlighet att ändra upplägget på utbildningarna, exempelvis genom att slå ihop en tidigare grund- och påbyggnadsutbildning till att istället omfatta en tvåårig utbildning. Vid överföringen gavs utbildningsanordnarna även möjlighet att öka utbildningarnas omfattning till att motsvara 40 veckor per år. Enligt KUF reglerades inte hur många veckor en ettårig heltidsutbildning skulle omfatta då en årselevplats enligt 15 § KUF avsåg en elevplats i heltidsutbildning. Enligt 27 § KKVF anges istället att en årsplats motsvarar en studerandeplats i heltidsutbildning som omfattar 40 veckor. Vid de kompletterande utbildningarna varierade därför omfattningen av en heltidsutbildning från 30 till 40 veckor per år. Inför överföringen behövde den nya definitionen av en årsplats hanteras då den påverkade utformningen av de beslut som skulle fattas inom ramen för KKVF. Då utgångspunkten i överföringen var att utbildningarna fortsättningsvis skulle ges samma förutsättningar att bedrivas som gällt enligt KUF, behövde antingen utbildningarnas omfattning utökas till att omfatta 40 veckor per år eller så behövdes beräkningarna av statsbidraget och antalet årsplatser göras om.

Berörda utbildningsanordnare fick information om förutsättningarna och fick välja om de ville ändra utbildningens omfattning till att motsvara 40 veckor per år, och därmed räknas som heltidsutbildning, eller att kvarstå med den tidigare lägre omfattningen, men då inte räknas som heltidsutbildning. Om utbildningsanordnaren valde att ändra omfattningen, var utgångspunkten att det skulle göras inom ramen för dåvarande ekonomiska utrymme, vilket innebar att ytterligare statsbidrag inte gavs för de veckor en utbildning förlängdes. Utbildningsanordnarna kunde också låta den tidigare omfattningen kvarstå, vilket istället skulle kräva en ny beräkning av antalet årsplatser och statsbidragsbeloppet för att lika många studerande skulle kunna gå utbildningen och att samma ersättning skulle utgå.

Utbildningsanordnarna fick information om att en anpassning av utbildningens omfattning kunde göras på flera sätt och att den inte nödvändigtvis behövde innebära utökad undervisningstid. Utbildningsanordnarna uppmanades att se över kursernas och utbildningens intensitet och informerades om att beräkningen av utbildningens omfattning skulle utgå från hur mycket tid den studerande ska lägga ned i utbildningen både för undervisning och för självstudier. Endast en utbildning valde att kvarstå med tidigare upplägg med en lägre omfattning än 40 veckor per år.

2.4.2 Förändringar för korta utbildningar

Inom ramen för kompletterande utbildningar bedrevs korttidskurser. Enligt 11 § KUF kunde en utbildning som anordnades i anslutning till en lärlingsutbildning eller en utbildning som bidrog till att bevara det svenska kulturarvet i särskilda fall ställas under statlig tillsyn och berättiga till statsbidrag trots att den understeg det antal timmar som krävdes enligt KUF. Enligt 8 § KKVF får en utbildning som bidrar till att bevara eller utveckla kulturarvet vara kortare än vad som anges i 7 § KKVF om det finns särskilda skäl, vilket innebär att de korta utbildningarna kunde fortsätta att bedrivas som konst- och kulturutbildningar.

Inom kompletterande utbildningar varierade utformningen av de olika kortidskurserna och besluten om stöd såg olika ut. Det förekom separata beslut för varje enskild kurs som bedrevs, men det fanns också rambeslut som omfattade flera kurser där antalet årsplatser kunde fördelas mellan de olika kurserna. För att möjliggöra en flexibel lösning uppmanades utbildningsanordnarna att inför överföringen sammanfoga de kurser som passade inom ramen för samma utbildningsupplägg. Kurserna kom att omfattas av ett beslut som avsåg *en* utbildning med ett visst antal årsplatser och utbildningsomgångar.

Genom detta upplägg kan utbildningsanordnarna välja vilket kursinnehåll som ska genomföras vid de olika utbildningsomgångarna, men måste hålla sig inom ramen för antalet beslutade årsplatser. Upplägget medför att utbildningsanordnarna genom en ändring i utbildningsplanen kan utveckla och lägga till de kurser som ska bedrivas utan att behöva ansöka om nytt stöd från MYH för en helt ny utbildning. Utbildningsanordnarna ges därmed flexibilitet i att fördela antalet studerandeplatser mellan de olika utbildningsomgångarna och de olika kurserna.

2.5 Överföringen av utbildningar med stöd endast i form av tillsyn

Överföringen av de utbildningar som enligt KUF haft stöd i form av att de enbart stått under statlig tillsyn hanterades genom att utbildningsanordnarna uppmanades att ansöka om motsvarande stöd inom ramen för KKVf. I december 2014 öppnades möjligheten att ansöka både för de utbildningar som tidigare stått under statlig tillsyn enligt KUF, men även för utbildningar som inte omfattats av stöd sedan tidigare. Sedan dess har det varit möjligt att ansöka om detta stöd löpande.

Av 76 kompletterande utbildningar med stöd endast i form av tillsyn har utbildningsanordnare av 31 utbildningar ansökt om stöd enligt KKVf. Tjugo utbildningar har beviljats. Två ansökningar har avslagits då de inte bedömdes vara eftergymnasiala. För nio utbildningar har utbildningsanordnaren dragit tillbaka ansökan.

3 Förutsättningar för statligt stöd efter överföringen

Utgångspunkten i överföringen till de nya regelverken var att utbildningarna inte skulle konkurrensutsättas i förhållande till andra utbildningar som ansökte om stöd, utan att utbildningarna skulle beviljas inom ramen för de nya regelverken om kraven uppfylldes. När det efter överföringen på nytt är dags att ansöka om att få starta nya utbildningsomgångar för utbildningarna görs detta inom ramen för ansökningsförfaranden som skiljer sig åt mellan yrkeshögskoleutbildningar och konst- och kulturutbildningar.

3.1 Ansökningsomgångar om att ingå i yrkeshögskolan

När det gäller ansökan om att starta nya utbildningsomgångar för överförda utbildningar, har utbildningsanordnarna kunnat ansöka i de ordinarie ansökningsomgångar om att ingå i yrkeshögskolan som myndigheten genomfört.

Efter överföringen av de kompletterande utbildningarna 2014 har myndigheten årligen genomfört ansökningsomgångar om att ingå i yrkeshögskolan. Dessa ansökningsomgångar har varit öppna för alla utbildningsanordnare och omfattat möjligheten att ansöka om att en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan och beviljas statsbidrag eller särskilda medel. I anslutning till ansökningsomgångarna har även möjligheten att ingå i yrkeshögskolan utan statsbidrag hanterats.

I ansökningsomgångarna 2015 och 2016 har fem av de överförda utbildningarna beviljats att få starta ytterligare utbildningsomgångar. Tio överförda utbildningar har avslagits när det gäller ansökan om att få starta ytterligare utbildningsomgångar. Av dessa avslogs nio utbildningar i konkurrens mot andra utbildningar medan en utbildning inte bedömdes kunna ingå i yrkeshögskolan. Skälen till att denna utbildning inte bedömdes kunna ingå i

yrkeshögskolan var att utbildningen inte präglades av tillräckligt stark arbetslivsanknytning och att utbildningen inte väsentligen byggde på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper.

För åtta överförda utbildningar har utbildningsanordnarna avstått från att ansöka om att starta nya utbildningsomgångar, vilket inneburit att de lagts ned. Merparten av utbildningarna har lagts ned på grund av få sökande, men det handlar också om utbildningar där utbildningsanordnaren startat motsvarande utbildningar inom ramen för yrkeshögskolan parallellt med överföringen. I den ansökningsomgång som pågår under hösten 2017 har ansökningar om att få starta nya utbildningsomgångar kommit in för åtta överförda utbildningar. När det gäller de utbildningar som överförs till att bli konst- och kulturutbildningar har det inte kommit in någon ansökan om att utbildningen istället ska bedrivas som yrkeshögskoleutbildning.

Hösten 2014 var det enbart möjligt att ansöka om att ingå i yrkeshögskolan utan statsbidrag för utbildningar som avslagits i konkurrens i den ordinarie ansökningsomgången om statsbidrag eller särskilda medel. Först våren 2016 genomförde myndigheten en ansökningsomgång om att ingå i yrkeshögskolan utan statsbidrag som var öppen för alla utbildningar. Det har inneburit att det för närmare 30 procent av de överförda yrkeshögskoleutbildningarna med enbart studiestödsberättigande inte har varit möjligt att ansöka om att starta nya utbildningsomgångar i kontinuitet. I denna ansökningsomgång ansökte utbildningsanordnare av tolv överförda yrkeshögskoleutbildningar om att få starta nya utbildningsomgångar. Fem ansökningar beviljades och sju avslogs i konkurrens.

Överföringen till yrkeshögskolan omfattade 24 utbildningar som inte berättigade till statsbidrag. Åtta av dessa utbildningar har beslut om påbörjade eller kommande utbildningsomgångar från och med 2018. Resterande 16 utbildningar saknar i dagsläget beslut om att starta nya utbildningsomgångar från 2018 och framåt.

3.2 Ansökningsomgångar för stöd till konst- och kulturutbildningar

Utöver KKVf regleras förutsättningarna för stöd till konst- och kulturutbildningar av regeringsbeslut från den 26 februari 2015 och myndighetens regleringsbrev. I regeringsbeslutet anges att myndigheten får besluta om 3 183 årsplatser som berättigar till studiestöd. I myndighetens regleringsbrev anges vilket belopp som högst får användas för utgifter för statligt stöd enligt KKVf.⁷

I uppdraget om att föra över de kompletterande utbildningarna till nya regelverk angavs att i den mån tillgängliga resurser och studiestödsplatser medger det, skulle även utbildningar som under 2013 inte omfattades av KUF, kunna få bedrivas med stöd enligt den nya förordningen om de uppfyllde kraven i regelverket.⁸ Myndigheten kan bara fördela studiestödsplatser eller statsbidrag som inte är in-tecknade i beslut, varför ansökningsomgångar inte genomförs regelbundet varje år utan istället när det finns tillräckligt många platser att fördela. Efter överföringen fanns utrymme att fördela fler studiestödsplatser och ytterligare statsbidrag, vilket har inneburit att myndigheten sedan överföringen genomfört ytterligare två ansökningsomgångar. Utöver möjligheten för helt nya utbildningar att ansöka om stöd har det i dessa ansökningsomgångar också varit möjligt att för befintliga konst- och kulturutbildningar ansöka om fler studiestödsplatser och om statsbidrag om utbildningen inte berättigat till det sedan tidigare.

Under 2016 genomförde myndigheten en ansökningsomgång om stöd i form av studiestödsplatser där utbildningsanordnare av fem överförda utbildningar ansökte om ytterligare studiestödsplatser. Beslut fattades i januari 2017 och tre av de befintliga

⁷ Regeringsbeslut (2015)

⁸ Regeringsbeslut (2013)

utbildningarna beviljades totalt 64 studiestödsplatser. Myndigheten beviljade dessutom stöd till sju nya utbildningar.

Under 2017 genomförde myndigheten en ansökningsomgång om både studiestödsberättigande och statsbidrag där utbildningsanordnare av 26 överförda utbildningar ansökte om ytterligare stöd i form av både studiestödsplatser och/eller statsbidrag. Beslut fattades i juni 2017 och elva av de befintliga utbildningarna beviljades ytterligare stöd i form av totalt 70 studiestödsplatser och/eller statsbidrag. Myndigheten beviljade dessutom stöd till tre nya utbildningar.

Ingen utbildningsanordnare har i dessa ansökningsomgångar ansökt om att en överförd yrkeshögskoleutbildning istället ska bedrivas som konst- och kulturutbildning.

Ansökan om att få starta nya utbildningsomgångar för en befintlig utbildning görs genom en förenklad ansökan om förnyat stöd. Förutsättningarna för ansökan styrs av Myndigheten för yrkeshögskolans föreskrifter om ansökan om förnyat stöd för konst- och kulturutbildningar med gällande beslut om stöd⁹. Beroende på utbildningarnas upplägg och omfattning varierar det när ansökan om förnyat stöd behöver göras utifrån möjligheten att starta nya utbildningsomgångar.

Ansökan om förnyat stöd utgår från att utbildningsanordnaren söker om att förnya det redan beviljade stödet för utbildningen. Ansökan prövas inte i konkurrens, utan en ny beslutsperiod beviljas om kraven på kvalitet i utbildningen uppfylls. Bedömningen av om en utbildning ska beviljas förnyat stöd görs utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för konst- och kulturutbildningar.¹⁰ Utöver ansökan bygger bedömningen på underlag från tillsyn och kvalitetsgranskning av utbildningarna. Två av de överförda konst- och kulturutbildningarna har i juni 2017 beviljats förnyat stöd för att starta nya utbildningsomgångar.

För tre konst- och kulturutbildningar har utbildningsanordnaren på eget initiativ lagt ned utbildningarna. Vid de resterande 117 överförda utbildningarna fördelas stödet efter de genomförda ansökningsomgångarna enligt nedanstående tabell:

Antal överförda konst- och kulturutbildningar	Enbart studiestöd	Studiestöd och statsbidrag	Enbart statsbidrag
117	35	71	11

3.3 Ansöka om stöd endast i form av tillsyn

Ansökan om stöd endast i form av tillsyn för en utbildning sker löpande och regleras av Myndigheten för yrkeshögskolans föreskrifter om ansökan om att en utbildning ska ställas under statlig tillsyn enligt förordningen om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar¹¹. En av de överförda utbildningarna har efter ansökan beviljats att få starta nya utbildningsomgångar. Utöver de 20 överförda utbildningarna som beviljats stöd endast i form av tillsyn har även ytterligare elva utbildningar ställts under statlig tillsyn. För närvarande bedrivs totalt 30 utbildningar med stöd endast i form av tillsyn.

3.4 Inställda utbildningsomgångar

Det förekommer att utbildningsanordnare ställer in de utbildningsomgångar som de blivit beviljade att genomföra. Nedan sammanfattas de utbildningsomgångar som ställts in från och med överföringen fram till hösten 2017.

Vid nio av de 39 överförda yrkeshögskoleutbildningarna har 14 utbildningsomgångar av totalt 141 ställts in. Det motsvarar ungefär samma omfattning av inställda omgångar som

⁹ MYHFS (2016a)

¹⁰ MYH (2016a)

¹¹ MYHFS (2014)

inom yrkeshögskolan som helhet. Vid fem yrkeshögskoleutbildningar ställdes samtliga utbildningsomgångar in, vilket har inneburit att cirka 13 procent av de överförda utbildningarna aldrig genomförts. Orsaken var att det fanns för få sökande till utbildningarna, vilket också var den vanligaste orsaken till att utbildningsomgångar ställdes in vid de överförda yrkeshögskoleutbildningarna.

Vid 26 av de 120 överförda konst- och kulturutbildningarna har sammanlagt 68 utbildningsomgångar av totalt 1 908 ställts in. Vid en utbildning ställdes samtliga utbildningsomgångar in, vilket har inneburit att cirka en procent av utbildningarna aldrig genomförts. Orsaken var att det saknades lärare och att man inte planerat för att genomföra utbildningen. Cirka 60 procent av de inställda utbildningsomgångarna avser utbildningsomgångar vid korta utbildningar. De korta utbildningarna har i regel fler beviljade utbildningsomgångar än andra utbildningar och det förekommer oftare att dessa ställs in på grund av att utbildningens planering ändras. Utöver de inställda utbildningsomgångarna vid de korta utbildningarna har 29 utbildningsomgångar vid 18 olika utbildningar ställts in. Den vanligaste orsaken till att utbildningsomgångar ställdes in vid konst- och kulturutbildningar var för få sökande. Det förekom även att utbildningsomgångar ställdes in på grund av brist på lärare.

Vid två av de 20 överförda utbildningarna med endast tillsyn har nio utbildningsomgångar av totalt 101 ställts in. De inställda utbildningsomgångarna resulterade inte i att någon av utbildningarna som helhet ställdes in. Den vanligaste orsaken till att utbildningsomgångarna ställdes in var brist på sökande.

4 Förutsättningar att bedriva utbildning efter överföringen

4.1 Anpassning till nya krav

Överföringen av utbildningar till nya regelverk har inneburit förändringar för utbildningsanordnare och för utbildningar. KKVF och YHF har ställt andra krav på utbildningarna men även förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan (MYHF) har inneburit ökade krav på utbildningarna. För utbildningar både inom yrkeshögskolan och konst- och kulturutbildningar har överföringen inneburit ökade krav på utbildningsplanens och kursplanernas utformning. Nya krav har tillkommit som gäller tillsättning av styrelse eller ledningsgrupp och dess ansvar i utbildningarna. Kraven gällande tillträde till utbildningarna har ändrats och utbildningsanordnarna ska rapportera in uppgifter om studieresultat och utfärdande av eventuella betyg, intyg, utbildningsbevis eller examensbevis. Utöver detta har även krav tillkommit på ett systematiskt kvalitetsarbete. För alla utbildningar har administrationen och myndighetskontakterna ökat.

För de utbildningar som fördes över till yrkeshögskolan har det redan från början funnits en struktur kring hanteringen av utbildningarna samt tillgång till administrativa system, stödmaterial och information. Däremot har myndigheten efter överföringen inte genomfört några anpassade stödinsatser specifikt för utbildningsanordnare vars utbildningar fördes över till yrkeshögskolan, utan de har istället varit hänvisade till det stöd och informationsmaterial som tillhandahålls för alla yrkeshögskoleutbildningar.

Utöver överföringen av utbildningar till ett nytt regelverk har myndighetens arbete kring konst- och kulturutbildningar också inneburit att bygga upp och implementera verksamheten kring en ny utbildningsform. Utbildningsanordnarna har därmed fått tillgång till ett IT-stöd, benämnt Mina sidor, för hantering och administration av utbildningarna. Myndigheten har publicerat faktablad, handböcker och webbtexter som stöd för hur utbildningarna ska bedrivas samt bjudit in utbildningsanordnare till informationsdagar. Myndigheten har också anpassat strukturen på myndighetens webbplats för att utbildningsanordnarna lättare ska hitta den information de söker och skickat ut

regelbundna nyhetsbrev. Myndigheten har tagit fram en grafisk profil för utbildningsformen och en kommunikationsplattform¹² med syfte att tydliggöra utbildningsformens särart och göra det lätt för både utbildningsanordnare, studerande och potentiella sökande att hitta nödvändig information.

Då överföringen genomfördes i samband med uppstarten av en ny utbildningsform har det varit lättare att anpassa stöd och information till utbildningsanordnare av konst- och kulturutbildningar då alla utbildningar som införlivades i systemet haft liknande förutsättningar. Utbildningsanordnare inom konst- och kulturutbildningar har därför fått ett mer anpassat stöd i överföringsprocessen än vad utbildningsanordnare vars utbildningar förts över till yrkeshögskolan har fått. Samtidigt har myndigheten inte haft alla rutiner och stödsystem färdiga och implementerade för konst- och kulturutbildningarna från start, vilket i sin tur inneburit en tydlighet för utbildningsanordnare.

När det gäller de förändringar som överföringen inneburit för utbildningar med endast tillsyn har myndighetens insatser följt arbetet som genomförts för konst- och kulturutbildningar med hänsyn tagen till de delar som inte omfattas av KKVf. Då flera delar av KKVf är undantagna för utbildningar med endast tillsyn bedömer myndigheten att förändringarna inte är lika omfattande som för de utbildningar som överförts till att bli konst- och kulturutbildningar eller yrkeshögskoleutbildningar.

4.2 Administration av utbildningarna

Efter överföringen från kompletterande utbildningar har administrationen för utbildningsanordnarna ökat. De nya regelverken ställer nya krav, vilket inneburit nya former för hantering och administration av utbildningarna.

I samband med tillsyn och kvalitetsgranskning lämnas uppgifter och underlag till MYH, vilket innebär administrativt arbete för utbildningsanordnaren. Även i samband med ansökan om förnyat stöd eller att starta nya utbildningsomgångar ska uppgifter lämnas in till MYH. Dessa delar innebär också ett administrativt arbete och uppfattas sannolikt som administration kopplat till utbildningen.

När utbildningarna bedrevs som kompletterande utbildningar kunde utbildningsanordnare ansöka om vissa ändringar hos MYH. Ansökningarna gjordes på blanketter och gällde exempelvis ändringar i utbildningen, anmälan om byte av huvudman eller ändring av elevavgiften. För de kompletterande utbildningarna innebar även den årliga enkätundersökningen som myndigheten låtit Statistiska centralbyrån (SCB) genomföra en administrativ uppgift. SCB samlade in uppgifter från utbildningsanordnarna om vilka utbildningar som genomförts, start- och slutdatum för utbildningsomgångarna och uppgifter om eleverna och deras fullföljande av utbildningen.

Via Mina sidor lämnas uppgifter om utbildningen och utbildningsanordnaren till MYH men plattformen används även för att ansöka om förändringar i utbildningen eller för att uppdatera information som publiceras på olika webbplatser. Mina sidor används dessutom för att ansöka om stöd för en utbildning. Beroende på att utbildningarna är utformade på olika sätt och har olika reglering finns också skillnader i hur Mina sidor är utformat för respektive utbildningsform.

Enligt 2 § 6 MYHF har myndigheten i uppdrag att bevara studiedokumentation för studerande i yrkeshögskoleutbildningar, konst- och kulturutbildningar och i utbildningar med endast tillsyn. Vid de kompletterande utbildningarna genomfördes ingen studiedokumentation alls, och de nya kraven har inneburit ökade insatser från utbildningsanordnarna, men också från myndigheten.

För yrkeshögskoleutbildningar finns en webbtjänst via Mina sidor som utbildningsanordnarna använder för rapportering av de studerandes studieresultat. Myndigheten har även tagit fram föreskrifter som reglerar när och på vilket sätt uppgifter

¹² konstkulturutbildning.se.

om de studerande och deras studieresultat, betyg och examina ska lämnas till MYH när det gäller yrkeshögskoleutbildningarna.¹³

Inom ramen för konst- och kulturutbildningar och för utbildningar med endast tillsyn hanteras utbildningsanordnarnas inrapportering och myndighetens handläggning av studiedokumentationen i dagsläget till största delen manuellt. Ett IT-stöd för hanteringen saknas vilket påverkar kvaliteten och effektiviteten i processen. För de korta konst- och kulturutbildningarna kan studiedokumentationen upplevas särskilt omfattande då det för varje utbildning rör sig om många studerande på kort tid.

4.3 Begränsning av antalet årsplatser i utbildningar

I 1 kap. 6 § YHF anges att regeringen särskilt beslutar om det sammanlagda antalet årsplatser för de utbildningar inom yrkeshögskolan för vilka statsbidrag eller särskilda medel enligt 5 kap. YHF inte lämnas. I 27 § KKVf anges på motsvarande sätt att regeringen särskilt beslutar om det sammanlagda antalet årsplatser som kan berättiga de studerande till studiestöd enligt avdelning A 2 respektive B 1 i bilagan till studiestödsförordningen (2000:655).

Myndigheten har i det regeringsbeslut som anger antalet studiestödsplatser som MYH kan fördela för utbildningar inom yrkeshögskolan utan statsbidrag och för konst- och kulturutbildningar, angivits ramar som begränsar antalet årsplatser som får utnyttjas. Av regeringsbeslutet framgår att antalet årsplatser för konst- och kulturutbildningar som berättigar de studerade till studiestöd sammantaget får uppgå till högst 3 183.¹⁴ Myndigheten har ännu inte kunnat samla in uppgifter om i vilken utsträckning antalet årsplatser för konst- och kulturutbildningar utnyttjas eftersom vissa av de beslutade årsplatserna fortfarande nyttjas vid de kompletterande utbildningar som för närvarande fasas ut.

Antalet årsplatser på en konst- och kulturutbildning får endast överstiga det antal platser som beslutet avser om utbildningsanordnaren med stöd av 24 a § KKVf har beslutat att studier får återupptas. Det överstigande antalet får dock inte vara större än vad som följer av utbildningsanordnarens beslut. Då det beslutade antalet årsplatser annars inte får överskridas är det inte möjligt att anta några extra studerande till utbildningen för att gardera för eventuella studerandeavbrott.

I YHF finns, till skillnad mot i KKVf, inte uttryckt att antalet årsplatser vid utbildningen inte får överstiga det antal platser som beslutet om stöd avser. Mot bakgrund av detta framstår inte regleringen som konsekvent mellan de olika utbildningsformerna trots att begränsningen i hur många årsplatser som får utnyttjas anges i samma regeringsbeslut.

Enligt 11 a § KUF fick antalet årselevplatser på en kompletterande utbildning inte heller överstiga det antal platser som beslutats. Trots det varierade det mellan utbildningar i vilken utsträckning bestämmelsen tillämpades och myndigheten följde i begränsad utsträckning upp om det gjordes överintag vid de kompletterande utbildningarna. Eftersom myndigheten inte löpande hade tillgång till uppgifter om antalet studerande på utbildningarna försvårades dessutom möjligheten att kontrollera hur många årsplatser som utnyttjades. Genom inrättandet av KKVf har myndigheten tydligare kommunicerat att det inte är tillåtet att överskrida antalet årsplatser vid utbildningarna.

Myndigheten kan konstatera att begränsningen i möjligheterna till överintag vid varje enskild utbildning gör genomförandet av en utbildning sårbar, då det förekommer att studerande avbryter sina studier. Avbrott görs ofta i början av utbildningen och det kan då vara svårt för utbildningsanordnaren att hitta ersättare för att fylla platserna. Sårbarheten består i att det planerade antalet studerandeplatser inte tillsätts, vilket leder till att en del av statsbidraget riskerar att falla bort. Även de studerandeavgifter som

¹³ MYHFS (2016b)

¹⁴ Regeringsbeslut (2015)

utbildningsanordnaren planerat för kan utebli. Då det inte är möjligt för att göra överintag för att gardera för eventuella studerandeavbrott, finns det en risk för att studerandeavgifterna behöver höjas för att kunna täcka upp för inkomstbortfallet när studerande gör avbrott, vilket i sin tur kan motverka en breddad rekrytering.

I det regeringsbeslut som reglerar antalet årsplatser i yrkeshögskolan, för vilka statsbidrag eller särskilda medel inte lämnas, anges att 481 årsplatser av sammanlagt 681 årsplatser avser utbildningar som vid tiden för regeringsbeslutet bedrevs med stöd enligt KUF.¹⁵ Regeringsbeslutet fattades inför att myndigheten skulle besluta om de utbildningar som fördes över från kompletterande utbildningar, och antalet årsplatser i beslutet var anpassat för de utbildningar som överföringen avsåg. Vid överföringen var avsikten att de utbildningar som fördes över till yrkeshögskolan skulle inordnas och utvecklas inom ramen för utbildningsformen och att utbildningsanordnaren därefter skulle ansöka om att på nytt få starta utbildningsomgångar utifrån samma förutsättningar som för andra utbildningar. Myndigheten har i de ansökningsomgångar som genomförts efter överföringen inte reserverat de 481 platserna explicit för före detta kompletterande utbildningar utan istället utgått från att högst 681 årsplatser ska avse utbildningar som inte berättigar till statsbidrag.

4.4 Beräkning och utbetalning av statsbidrag

För yrkeshögskoleutbildningar betalas statsbidrag ut med ett schablonbelopp per årsplats. Statsbidraget beräknas utifrån det antal studerande som bedriver studier vid rekvisitionstillfället för statsbidraget. Det är vanligt att utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan antar fler studerande än vad beslutet för utbildningen medger, men statsbidrag betalas inte ut för fler årsplatser än vad som är beviljat. Det är dock möjligt att ansöka om fler studerandeplatser till utbildningen när en studerande kommer tillbaka efter studieuppehåll. Utbildningsanordnaren rekviderar statsbidrag från MYH via Mina sidor och skickar in den första rekvisitionen tidigast tre veckor efter utbildningsomgångens start och därefter var sjätte månad. Därefter betalas statsbidrag ut löpande i slutet av varje månad fram till och med nästa rekvisitionstillfälle. Då den första rekvisitionen för en utbildningsomgång först kan skickas in tre veckor efter utbildningens start, innebär det att statsbidraget för den första månaden betalas ut retroaktivt tillsammans med utbetalningen för den kommande månaden.

För konst- och kulturutbildningar betalas statsbidrag ut baserat på det antal årsplatser en utbildning utnyttjar under ett kalenderår. För att beräkna statsbidraget utgår myndigheten från antalet studerande som bedriver utbildning vid avstämningstillfällena den 15 september och 15 februari, vilket ligger till grund för beräkningen av hur många årsplatser som har utnyttjats under året. En utbildningsanordnare kan inte få statsbidrag för fler årsplatser än vad som är beviljat, men om en studerande kommer tillbaka efter ett studieuppehåll finns möjlighet att överstiga antalet årsplatser vid utbetalning av statsbidrag om utbildningsanordnaren har beslutat om att studierna får återupptas. Beräkningen av det preliminära statsbidraget inför kommande år utgår från det antal årsplatser som utnyttjats under föregående år. Det definitiva statsbidraget beräknas i oktober utifrån antalet årsplatser som utbildningen utnyttjat under pågående år och en justering görs vid kommande utbetalningar. Utbetalning sker varje månad med en tolfedel av det preliminära statsbidraget.

Korta konst- och kulturutbildningar varierar i omfattning och upplägg, vilket innebär att avstämningen av utnyttjade årsplatser hanteras på ett annat sätt än för de längre utbildningarna. Då alla korta utbildningar på grund av olika upplägg inte pågår vid avstämningstillfällena i september och februari stäms antalet årsplatser för korta utbildningar istället av vid utbildningsomgångens startdatum.

¹⁵ Regeringsbeslut (2015)

4.5 Översyn av statsbidrag för konst- och kulturutbildningar

Alla konst- och kulturutbildningar berättigar inte till statsbidrag. Utbildningsanordnare får enligt 10 § KKVf ta ut en studerandeavgift för utbildningen som ska vara skälig i förhållande till utbildningens karaktär och de kostnader som utbildningsanordnaren har för utbildningen. Alla nuvarande konst- och kulturutbildningar tar ut studerandeavgifter, men de varierar i storlek delvis beroende på om utbildningen har statsbidrag eller inte. Om den övriga finansieringen till utbildningen minskas eller om kostnaderna för utbildningen ökar, kan det finnas behov av att höja studerandeavgiften. Det finns dock en risk i att en hög studerandeavgift kan leda till ett minskat sökandeunderlag och på så sätt riskera att alla årsplatser inte utnyttjas.

Sedan kompletterande utbildningar inrymts i myndighetens ansvarsområde har statsbidraget räknats upp vid två tillfällen genom att grundbidraget höjdes från 57 000 kronor till 61 000 kronor under 2010 och till 62 100 kronor under 2013. I samband med överföringen till konst- och kulturutbildningar behölls i stort den ersättningsmodell som varit gällande sedan ansvaret för utbildningarna låg hos Skolverket. Vid överföringen gjordes ingen förändring av nivån på det statsbidrag som tidigare beslutats för utbildningarna. Avsikten var inte att ersättningsnivån skulle förbli oförändrad framöver, utan myndigheten angav i återrapporteringen av uppdraget om överföringen att myndigheten skulle göra en översyn av ersättningsmodellen för att forma en modell för beräkning av statsbidrag.¹⁶

I arbetet med översynen av statsbidraget konstaterade myndigheten att utbildningarnas förutsättningar skiljer sig åt i stor utsträckning och att det är svårt att ta fram en ersättningsmodell som kan hantera utbildningarnas olika förutsättningar. Mot bakgrund av det utredde myndigheten istället om, och med hur mycket, det var möjligt att höja statsbidraget för de befintliga utbildningarna och om det fanns grupper av utbildningar som bedömdes ha extra stort behov av en höjning. Översynen visade att den största kostnadsandelen består av undervisningskostnader som är fasta för utbildningarna, vilket medför att finansieringen av utbildningar med få årsplatser påverkas mer av studerandeavbrott än utbildningar med många årsplatser.¹⁷ Mot denna bakgrund beslutade myndigheten i juni 2017 att statsbidraget för befintliga konst- och kulturutbildningar skulle höjas med 1 000 kronor per årsplats för alla utbildningar som berättigar till statsbidrag. För utbildningar med ett årsplatsantal som understeg 15 per utbildning, och som inte var korta utbildningar inom kulturarvsområdet, höjdes statsbidraget dessutom med ytterligare 3 000 kronor per årsplats. Då myndighetens anslag som kan fördelas till konst- och kulturutbildningar är begränsat, förhöll sig höjningen till hur mycket statsbidrag som myndigheten hade möjlighet att fördela.

4.6 Särskilt pedagogiskt stöd för studerande med funktionsnedsättning

I 2 kap. 3 § YHF regleras att en yrkeshögskolestuderande som har behov av särskilt pedagogiskt stöd ska få det stöd som behövs. Bestämmelsen anger att det är utbildningsanordnarens ansvar och skyldighet att tillgodose studerandes behov av stöd och skyldigheten motsvaras av en rättighet för den studerande. Om behovet finns på grund av en funktionsnedsättning, kan myndigheten bevilja utökad statsbidrag för kostnaderna. Möjligheten till utökad statsbidrag gäller dock endast de utbildningar som har beslut om statsbidrag eller särskilda medel. Utbildningsanordnare av yrkeshögskoleutbildningar utan statsbidrag kan därför inte ansöka om statsbidrag för stödinsatser, utan insatserna måste finansieras på annat sätt. En konsekvens av regleringen kan bli att studerandeavgifterna behöver höjas för att finansiera eventuella stödinsatser men kan också medföra att personer med funktionsnedsättning riskeras att inte ges samma möjligheter att antas och genomföra denna typ av utbildning.

¹⁶ MYH (2014)

¹⁷ MYH (2017a)

Skillnaderna i regelverket, inom en och samma utbildningsform som tillhör det offentliga utbildningsväsendet, skulle kunna uppfattas som orättvist bland utbildningsanordnare och studerande.

Genom 30 § KKVF infördes en möjlighet för utbildningsanordnare av konst- och kulturutbildningar att ansöka om extra statsbidrag för nödvändiga stödinsatser som studerande med funktionsnedsättning kan behöva. Möjligheten till extra statsbidrag gäller dock endast de utbildningar som berättigar till statsbidrag. Även om utbildningsanordnarna av konst- och kulturutbildningar enligt KKVF inte är skyldiga att genomföra insatser för att tillgodose de studerandes behov av stöd, kan de olika förutsättningarna uppfattas som orättvisa bland studerande och utbildningsanordnare. Särskilt som det för den studerande inte är tydligt vilka utbildningar som berättigar till statsbidrag eller inte, då det för alla konst- och kulturutbildningar tas ut studerandeavgifter.

Fram till och med oktober 2017 har 16 ansökningar om särskilt pedagogiskt stöd för studerande vid konst- och kulturutbildningar kommit in till MYH. Det kan jämföras med ansökningar om utökat statsbidrag för särskilt pedagogiskt stöd inom yrkeshögskolan, där det under dessa år inkommit runt 300 ansökningar per år. Även om man beaktar att antalet studerande vid konst- och kulturutbildningar är betydligt färre än inom yrkeshögskolan är antalet inkomna ansökningar få. En orsak kan vara att myndigheten inte använt lika stora resurser att informera om möjligheten inom konst- och kulturutbildningar jämfört med för yrkeshögskoleutbildningar.

Myndigheten bedömer att möjligheten att kunna ansöka om statsbidrag för särskilt pedagogiskt stöd är viktig för att tillgängliggöra konst- och kulturutbildningarna för flera. Genom att möjligheten till stöd blir mer känd både hos studerande och hos utbildningsanordnare, kan antalet ansökningar om extra statsbidrag för särskilt pedagogiskt stöd komma att öka.

4.7 Korta konst- och kulturutbildningar

Enligt 8 § KKVF kan en utbildning som bidrar till att utveckla eller bevara kulturarvet vara kortare än 20 respektive 30 veckor och ändå beviljas stöd i form av studiestödsberättigande för de studerande respektive statsbidrag om det finns särskilda skäl.

Inom ramen för konst- och kulturutbildningar finns det elva korta utbildningar som bedrivs av fyra olika utbildningsanordnare. Utbildningarnas omfattning varierar mellan två dagar upp till 24 veckor och antalet årsplatser per utbildning varierar mellan 1 och 21 årsplatser. Antalet beslutade utbildningsomgångar vid utbildningarna varierar mellan 2 och 121. Totalt har myndigheten fattat beslut om 69,05 årsplatser för korta utbildningar, vilket innebär en omsättning av maximalt 1 325 studerande per år vid utbildningarna.

Trots att de flesta av de korta utbildningarna i praktiken bedrivs som kortare kurser är de enligt KKVF att betrakta som utbildningar. Det innebär att alla de krav som enligt KKVF ställs för längre utbildningar även ställs för korta utbildningar. Till exempel innebär det att det behöver göras en behörighetsprövning av de studerande på samma grunder som för övriga utbildningar och att styrelsen eller ledningsgruppen ska fatta beslut om antagning för varje sökande. Dessutom omfattas även de korta utbildningarna av kraven på studiedokumentation, vilket innebär att uppgifter om de studerandes resultat ska rapporteras till MYH.

Då många korta utbildningar bedrivs som kortare kurser under några dagar omfattar besluten om stöd ofta många utbildningsomgångar. Om utbildningsanordnaren vill göra ändringar i förutsättningarna för de olika utbildningsomgångarna, görs en ansökan till MYH. Då antalet utbildningsomgångar kan vara många till antalet får det till följd att ansökningsprocessen om ändringar kan bli omfattande och omständlig.

4.8 Undantag i regleringen för utbildningar med endast tillsyn

I 3 § MYHF anges bland annat att myndigheten ska främja utvecklingen av de utbildningar som får stöd enligt KKVF. I 4 § MYHF anges att myndigheten ska granska kvaliteten i utbildningarna och utbildningsanordnarnas kvalitetsarbete. Uppgiften innefattar utöver konst- och kulturutbildningar även de utbildningar som endast har stöd i form av statlig tillsyn. Enligt 9 § KKVF kan en utbildning få stöd genom att ställas under statlig tillsyn även om vissa av villkoren enligt KKVF inte är uppfyllda.

I 19 § KKVF anges att styrelsen eller ledningsgruppen för en utbildning ansvarar för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs och för att utbildningen utvecklas. I MYHF framgår att myndigheten ska granska utbildningsanordnarnas kvalitetsarbete, men det är för dessa utbildningar inte tydligt att utbildningsanordnaren ska bedriva ett sådant arbete.

Eftersom utbildningar med endast tillsyn är undantagna 19 § KKVF finns en otydlighet i förhållande till myndighetens uppgifter enligt MYHF. Myndigheten har i dagsläget inte utvecklat arbetet med granskning av utbildningar med endast tillsyn, vilket gör det svårt att helt bedöma om och hur undantaget i KKVF påverkar möjligheterna till granskning och utveckling av utbildningarna.

5 Tillsyn och kvalitetsgranskning vid överförda utbildningar

Enligt MYHF ska myndigheten ha tillsyn över de utbildningar som stöd lämnas för enligt YHF och KKVF. Myndigheten ska också granska kvaliteten i utbildningarna samt utbildningsanordnarnas kvalitetsarbete. Myndigheten har hittills inte genomfört någon kvalitetsgranskning av de överförda yrkeshögskoleutbildningarna eller av de utbildningar som endast står under statlig tillsyn.

5.1 Resultat av tillsyn

Myndigheten har genomfört tillsyn vid 30 av de totalt 39 överförda yrkeshögskoleutbildningarna och identifierat brister vid 19 av dessa. Den vanligaste bristen var felaktigt utformade kursplaner och att formerna för kunskapskontroll eller principerna för betygssättning inte var utformade på rätt sätt. Myndigheten har också kritiserat generella krav om närvaro som inte är förenliga med det målrelaterade betygssystemet i yrkeshögskolan. Myndigheten kan konstatera att det finns en ovana hos utbildningsanordnarna att utfärda betyg och tänka målrelaterat, vilket speglas i de brister som kritik lämnats för. Den näst vanligaste bristen var att ledningsgruppen inte fattat beslut om antagning av sökande eller fastställt kursplaner. Ledningsgruppen har dessutom inte haft rätt sammansättning. I några ärenden har utbildningsanordnaren kritiserats för att ha tagit ut studerandeavgifter trots att det inte får förekomma, eller att studerande fått betala avgifter utöver det som myndigheten godkänt. Myndigheten har i några ärenden lämnat kritik för att den lärarledda verksamheten inte haft den omfattning som angivits i utbildningsplanen. Brister har även identifierats i hur sökande har behörighetsprovats och hur urvalet har genomförts.

Utbildningar inom yrkeshögskolan är mer reglerade än kompletterande utbildningar, vilket också speglas i att myndigheten konstaterade brister i 63 procent av de granskade utbildningarna. Inom kompletterande utbildningar fanns till exempel inte krav på att styrelsen eller ledningsgruppen skulle fatta beslut om antagning eller kursplaner. Även tillträdesprocessen inom yrkeshögskolan är betydligt mer reglerad än den var inom kompletterande utbildningar. Utifrån resultatet av tillsyn vid de överförda utbildningarna bedömer myndigheten att de överförda utbildningarna inte märkbart skiljer sig från andra utbildningar som också är nya inom yrkeshögskolan när det gäller att svara mot kraven i regelverket.

Myndigheten har genomfört 53 tillsyner vid de totalt 120 överförda konst- och kulturutbildningarna. Myndighetens inriktning har varit att varje utbildningsanordnare ska få minst en utbildning granskad. Regelverket för konst- och kulturutbildningarna är mer omfattande än för de kompletterande utbildningarna. Bland annat ställs krav på att det ska finnas en utbildningsplan och på utformningen av kursplanerna. Dessutom ska styrelsen eller ledningsgruppen fatta beslut om antagning av sökande och ansvara för ett systematiskt kvalitetsarbete.

Myndigheten har funnit brister och riktat kritik vid 41 av tillsynerna. Den vanligaste bristen gällde utformningen av kursplaner. Kritik har även lämnats för hur sökande behörighetsprovats, att styrelsen eller ledningsgruppen inte fattat beslut om antagning, omfattningen av den lärar- eller handledarledda verksamheten, studerandeavgifter utöver vad som godkänts av myndigheten och brister i det systematiska kvalitetsarbetet. Myndigheten har även uppmärksammat brister i dokumentation av tillträdesprocessen och ledningsgruppens arbete. Trots att brister konstaterats i 77 procent av de granskade utbildningarna är myndighetens bedömning att utbildningsanordnarna ändå varit relativt väl förberedda för övergången till det nya regelverket.

Då myndigheten inte avslutat tillsyn vid någon utbildning med endast tillsyn saknas underlag att dra slutsatser av.

5.2 Resultat av kvalitetsgranskning

Myndigheten har fram till sommaren 2017 genomfört 18 kvalitetsgranskningar vid de överförda konst- och kulturutbildningarna.¹⁸ Ytterligare åtta granskningar har genomförts under våren 2017 och de visar samma resultat som tidigare granskningar.

Myndigheten kan konstatera att utbildningarna organiseras och genomförs på ett sätt som ger de studerande goda förutsättningar att nå utbildningarnas mål. Det finns som regel god tillgång till lokaler och den utrustning som behövs. Lärartätheten är ofta hög och det finns god tillgång till gästföreläsare som kompletterar de anställdas kompetenser. De lärare som arbetar är ofta yrkesutövande inom området de undervisar. Myndigheten kan konstatera att utbildningarna har en väl genomtänkt pedagogik med en tydlig röd tråd och att individuell återkoppling ges till den studerande. Ett identifierat utvecklingsområde är utformningen av kursplanerna och deras innehåll samt att dessa behöver vara synliga för alla berörda och användas i utbildningens genomförande. Myndigheten bedömer att kursplanerna ger verksamheten en struktur och de studerande en ökad förståelse för vad utbildningen ska leda till.

Utbildningsanordnarna samverkar ofta med relevanta aktörer både lokalt, nationellt och internationellt för att uppfylla konst- och kulturutbildningarnas syften. Myndigheten kan konstatera att det i flera utbildningar saknas en bredare representation i styrelsen eller ledningsgruppen och att antalet ledamöter ofta är få och endast representerar utbildningsanordnaren. Styrelsens eller ledningsgruppens sammansättning är inte reglerad enligt KKVf, men myndigheten bedömer att det är viktigt att ledamöterna representerar olika kompetenser och perspektiv för att ge olika bidrag till utbildningen. Myndigheten konstaterar också att flera av de granskade utbildningsanordnarna anser att det är viktigt att studeranderepresentanter är involverade i styrelse- eller ledningsgruppsarbetet. Granskningen visar att det hos utbildningsanordnarna saknas en kvalitetsmodell som är anpassad efter den specifika utbildningen och ett systematiskt genomförande av kvalitetsarbetet.

Myndigheten kan konstatera att konst- och kulturutbildningar har betydelse inom flera områden i samhället och att de utifrån ett utbildningsperspektiv är ett viktigt komplement till det offentliga utbildningssystemet. Myndigheten har sett att det finns flera goda exempel på hur utbildningsanordnare arbetar med breddad rekrytering och mångfald,

¹⁸ MYH (2017b)

även om det hos utbildningsanordnaren ofta saknas en tydlig och uttalad strategi för arbetet.

6 Dialog med berörda branschorganisationer och utbildningsanordnare

6.1 Dialog med utbildningsanordnare

Myndigheten har bjudit in de utbildningsanordnare som omfattades av överföringen till dialog genom en enkätundersökning och genom dialogmöten. Resultaten av dialogmötena och enkätundersökningen och de konsekvenser som identifierats presenteras i kapitel 7.

Myndigheten kontaktade konst- och kulturutbildningsanordnare inom ramen för 43 olika organisationer. Av dessa svarade 38 organisationer på enkätundersökningen och 17 deltog i dialogmöten. Fyra organisationer deltog varken i dialogmöten eller i enkätundersökningen.

När det gäller yrkeshögskolan kontaktades utbildningsanordnare inom ramen för 18 organisationer. Av dessa svarade 12 organisationer på enkätundersökningen och sju deltog i dialogmöten. Sex organisationer deltog varken i dialogmöten eller i enkätundersökningen.

För utbildningar med endast tillsyn kontaktades utbildningsanordnare inom ramen för elva organisationer för att delta i enkätundersökningen. Av dessa svarade sju organisationer på enkätundersökningen och fyra organisationer avstod från att svara.

6.1.1 Dialogmöten

Myndigheten har genomfört tre dialogmöten där alla utbildningsanordnare som berördes av överföringen till konst- och kulturutbildningar och yrkeshögskolan bjöds in att medverka. Dialogmötena genomfördes som tre halvdagsmöten i Västerås den 9 och 10 oktober 2017. En dryg tredjedel av de berörda utbildningsanordnarna medverkade vid dialogmötena. Myndigheten genomförde inte dialogmöten riktade till utbildningsanordnare som bedriver utbildningar med endast tillsyn.

Syftet med mötena var att ur utbildningsanordnarnas perspektiv identifiera både positiva och negativa konsekvenser av överföringen och om det finns förändringar som skulle förbättra möjligheterna att bedriva utbildningarna. Ett möte behandlade konsekvenserna för utbildningar som överförts till yrkeshögskolan, ett behandlade konsekvenserna av överföringen till konst- och kulturutbildningar och ett behandlade konsekvenserna för de utbildningsanordnare som efter överföringen bedriver utbildningar enligt båda regelverken.

6.1.2 Enkätundersökning

Myndigheten har genomfört en enkätundersökning av utbildningsanordnarnas uppfattning om hur det fungerat att bedriva utbildningarna efter överföringen.¹⁹ Enkäten skickades till totalt 66 utbildningsanordnare som berördes av överföringen varav 76 procent svarade. Myndigheten har kontaktat utbildningsanordnarna via de e-postadresser som de själva lagt in på Mina sidor. Antalet tillgängliga e-postadresser per utbildningsanordnare varierar, vilket får till följd att det i enkätundersökningen finns en variation i antalet svar per organisation. Då en del utbildningsanordnare lämnat flera svar i enkätundersökningen och andra endast ett svar, är det svårt att dra slutsatser av vissa svar.

Utbildningsanordnarna har svarat på frågor anpassade till de utbildningsformer utbildningarna bedrivs inom. Myndigheten kan konstatera att det i undersökningen har

¹⁹ Enkätfrågor bifogas i bilaga 5 och 6.

förekommit oriktiga svar på vissa frågor som styrt utbildningsanordnare vidare till följdfrågor, eftersom antalet svar inte stämmer överens med det förväntade antalet. Av de svar som framgår i enkätundersökningen ser myndigheten att det finns brister i kännedom om regelverk och förutsättningar och att det påverkar svaren i undersökningen. Svaren och de synpunkter som lyfts fram, måste därför värderas mot bakgrund av att det kan förekomma missförstånd och sammanblandning av regelverken.

6.2 Dialog med branschorganisationer och andra aktörer

I myndighetens regleringsbrev anges att uppdraget ska genomföras i dialog med berörda branschorganisationer.²⁰ Förutom branschorganisationer finns även andra aktörer som kan vara berörda av de överförda utbildningarna, varför myndigheten även bjudit in dessa till dialog. Berörda aktörer har via e-post fått en bakgrundsbeskrivning av uppdraget och en uppmaning att komma med synpunkter eller inspel.²¹

6.2.1 Utbildningsorganisationer

Myndigheten har kontaktat organisationerna FRIKS²², Yrkeshögskoleförbundet och Almega Utbildningsföretagen som samlar utbildningsanordnare som bedriver yrkeshögskoleutbildning eller konst- och kulturutbildning.

FRIKS sammanfattade sina synpunkter i en skrivelse som skickades till MYH. Representanter från styrelsen i FRIKS medverkade även vid de dialogmöten som genomfördes med utbildningsanordnarna. Övriga organisationer lämnade inga synpunkter.

De synpunkter som FRIKS lämnade var att det för utbildningsanordnarna finns ett gemensamt behov av ett tydligare förhållningssätt från MYH och staten gentemot konst- och kulturutbildningarna. De ställer frågan om det finns ett eget värde av att skolorna och utbildningarna finns kvar framöver. FRIKS anser att de ekonomiska förutsättningarna för utbildningsformen måste ses över och att det måste ges förutsättningar för att utbildningarna ska kunna drivas framöver. FRIKS anser att det är svårt att under nuvarande förutsättningar långsiktigt arbeta med att utveckla kärnverksamheten. FRIKS framför även att de vill ha ett system som ger större flexibilitet inom respektive skola och utbildning. De vill kunna göra övertag till utbildningarna och flytta årsplatser mellan utbildningsomgångar. FRIKS för fram att det måste prövas om det går att ta bort studerandeavgifterna helt för utbildningarna för att kunna lyckas med breddad rekrytering. De anser också att det måste göras en översyn av statsbidraget till utbildningsformen.

6.2.2 Branschorganisationer och nationella branschråd vid Arbetsförmedlingen Kultur & Media

Utbildningarna som förts över till nya regelverk bedrivs inom skilda områden och kan därför ha betydelse för många olika branscher. Myndigheten har kontaktat 17 branschorganisationer med beröringspunkter till de utbildningar som omfattades av överföringen.²³ Endast branschorganisationen Trä- och möbelföretagen svarade.

De synpunkter som lämnades var att man ännu inte har sett några konsekvenser av överföringen, då det är få av de berörda utbildningarna som ansökt om att få starta nya utbildningsomgångar. Om utbildningarna slås ut ur systemet, kan det dock få konsekvenser för kompetensen som medlemsföretagen efterfrågar. Synpunkter som

²⁰ Regleringsbrev (2017)

²¹ Brev till branschorganisationer och andra aktörer bifogas i bilaga 1-4.

²² Fria konstnärliga och hantverksinriktade utbildningar.

²³ Myndigheten kontaktade följande branschorganisationer: Förgyllarförening, Måleriföretagen, Skrädderiförbundet, Sveriges tapetserarmästare, Trä- och möbelföretagen, TEKO Sveriges textil & modeföretag, Branschrådet svensk massage, Kroppsterapeuternas yrkesförbund, Svensk Form, Svensk Scenkonst, Musiksverige, Sveriges kommunikationsbyråer, KLYS, LRF/GRO, Trädgårdsanläggarna, Svenska Flygbranschen och Svensk Pilotförening.

också lyftes fram var att utbildningsorganisationer upplevs vara måna om sin särart men inte lika benägna att anpassa sig till den digitala utvecklingen och den ökande industrialiseringen som branschen är.

För att få en bred kontaktyta över både branschorganisationer, intresseorganisationer och andra aktörer med beröringspunkter till de utbildningar som framför allt omfattades av överföringen till konst- och kulturutbildningar, har myndigheten kontaktat ledamöterna i Arbetsförmedlingen Kultur & Medias branschråd inom Bild och form, Scen och ton, Ord och media och Film. Myndigheten kontaktade 96 ledamöter varav två av representanterna i branschrådet Bild och Form och Film svarade.

De synpunkter som lämnades var att det är viktigt att små aktörer ska kunna ha goda förutsättningar att skapa bra utbildningar och att de inte ska begränsas av en ökad administration eller minskad flexibilitet kring utbildningarna. Det fördes även fram att de förberedande konst- och kulturutbildningarna är viktiga på sikt när det gäller rekrytering till kreativa yrken och att det är viktigt att dessa utbildningar finns kvar.

6.2.3 Konstnärliga högskolor

Myndigheten har kontaktat 15 universitet eller högskolor som bedriver utbildning som kan leda fram till konstnärliga examina.²⁴ Två universitet eller högskolor svarade.

En synpunkt som fördes fram var att man inte sett några förändringar hos de studenter som kommer från förberedande utbildningar under de senaste åren och att det nya regelverket för konst- och kulturutbildningar innebär en positiv stabilitet för de utbildningar som berörs. En annan synpunkt som fördes fram var att fokus för de förberedande utbildningarna är att få in studerande på högskolans utbildningar snarare än att förbereda dem kompetensmässigt för ett yrkesliv som konstnärer. Under de senaste tio åren har man märkt att studenter som kommer från förberedande utbildningar många gånger saknar hantverksmässigt kunnande inom vissa områden. Man ser det som en utmaning för de förberedande utbildningarna att erbjuda en bredd när de studerande söker vidare till utbildningar inom skilda konstnärliga inriktningar.

6.2.4 Rådet för högskoleförberedande konstnärliga utbildningar

Till följd av KKVf inrättades Rådet för högskoleförberedande konstnärliga utbildningar. I översynen har myndigheten önskat synpunkter från rådet utifrån hur ledamöterna uppfattat att myndigheten genomfört arbetet i rådet och hur de bedömer att ledamöternas specifika kompetens har tagits om hand.

Rådet anser att de har fått möjlighet att bidra med sin specifika kompetens inom området och att arbetet har bedrivits grundligt och noggrant. Rådet anser att de i samband med ansökan om stöd fått möjlighet att ge förslag på vilka utbildningar som ska beviljas och att det har fungerat väl att föra en dialog med MYH. Rådet för också fram att det är viktigt att utvärdera överföringsreformen ur ett brett perspektiv, med utgångspunkt från de mindre utbildningsanordnarnas kulturpolitiska roll och situation och ur deras roll som regionala och lokala plattformar. En fråga som lyfts fram är om den rollen har försvårats genom det tydligare högskoleförberedande uppdrag som utbildningarna har fått. En annan fråga är om de kvalitetskriterier som tagits fram har lett till fördelar för större aktörer i förhållande till de mindre organisationerna.

²⁴ Myndigheten kontaktade följande universitet eller högskolor: Beckmans Designhögskola, Ersta Sköndal Bräcke högskola (i kyrkomusik), Göteborgs universitet, Högskolan i Borås, Karlstads universitet, Konstfack, Kungl. Konsthögskolan, Kungl. Musikhögskolan i Stockholm, Linnéuniversitetet, Luleå tekniska universitet, Lunds universitet, Mälardalens högskola, Stockholms konstnärliga högskola, Umeå universitet och Örebro universitet.

7 Konsekvenser av överföringen

Under nedanstående rubriker sammanfattas de synpunkter och uppfattningar om konsekvenserna av överföringen som utbildningsanordnarna fört fram vid enkätundersökningen och de dialogmöten som genomförts samt myndighetens egen bedömning och analys av konsekvenserna. Konsekvenserna av överföringen speglar inte enbart de förändringar som de nya regelverken har inneburit för utbildningarna utan även konsekvenserna av hur de olika regelverken tillämpas.

En majoritet av de svarande i enkätundersökningen anser att den utbildning man bedriver passar bra i det nya regelverket. Flera utbildningsanordnare anser att överföringen inneburit ökade arbetsinsatser men också en utveckling och ett lärande i organisationen. Myndigheten kan konstatera att upplevelsen av hur stora anpassningar överföringen inneburit varierar mellan olika utbildningsanordnare.

7.1 Överföringen till yrkeshögskolan

Av svaren i enkätundersökningen framgår att utbildningsanordnarna till stor del anser att de är väl insatta i bestämmelserna som reglerar yrkeshögskoleutbildningar. Det finns en stor spridning av svaren på frågan om det fungerar bra att bedriva utbildning inom regelverket för yrkeshögskolan eller inte. Lika stor andel av respondenterna anser att det inte alls fungerar bra – som att det gör det. En större andel av utbildningsanordnarna anser dock att det fungerar sämre att bedriva utbildning inom regelverket för yrkeshögskolan än i förhållande till tidigare regelverk, även om det också finns de som anser att det fungerar bättre med det nya regelverket.

Flera utbildningsanordnare anser att regelverket för yrkeshögskolan är komplicerat och inte anpassat för den typ av utbildningar som de bedriver. De upplever att övergången från det tidigare regelverket har varit svår och arbetsam samt lyfter särskilt fram att regelverket inte är anpassat för små organisationer med få studerande på varje utbildning. Andra anser att det nya regelverket är tydligare och att det är bra att det ställs krav på en strukturerad organisation och en ledningsgrupp för utbildningarna. Några utbildningsanordnare anser att det finns utbildningar som förts över till yrkeshögskolan som istället borde vara konst- och kulturutbildningar och upplever att det inte varit tydligt varför det blev så.

Utbildningsanordnare av flygutbildningar anser att det är svårt för verksamheten att krav ställs från flera regelverk och från flera myndigheter. De anser också att de betyg som utfärdas för en yrkeshögskoleutbildning inte har någon betydelse för de studerande då det är certifiering från andra myndigheter som är avgörande.

7.2 Överföringen till konst- och kulturutbildningar

Av svaren i enkätundersökningen framgår att utbildningsanordnarna till största delen anser att de är väl insatta i bestämmelserna som reglerar konst- och kulturutbildningar. En majoritet av utbildningsanordnarna bedömer att det fungerar bra att bedriva utbildning inom det nya regelverket även om det också finns de som inte tycker att det gör det. De flesta utbildningsanordnare anser även att det fungerar bättre att bedriva utbildning inom ramen för konst- och kulturutbildningar än i förhållande till tidigare regelverk, men det finns också några som upplever att det fungerar sämre.

Flera utbildningsanordnare anser att det nya regelverket är anpassat utifrån utbildningarna och att det ger utbildningarna legitimitet. De ser det som positivt att den nya förordningen har inneburit ökade krav på struktur och att det är tydligt vilka regler som gäller. Utbildningsanordnarna anser även att det har blivit tydligare hur kvalitetsarbete ska bedrivas, att kvalitetssäkringen ger bra styrning och att överföringen inneburit en ökad rättssäkerhet ur ett studerandeperspektiv.

Andra utbildningsanordnare anser att regelverket inte är anpassat efter utbildningarna och att det är byråkratiskt och krångligt. De anser att ökade krav på utformningen av kursplaner medför en risk att utbildningarna likriktas och för fram att det är viktigt att bibehålla utbildningarnas särart. Några utbildningsanordnare ser det som en brist att det i regelverket inte tas hänsyn till utbildningarna som en del av kulturlivet.

Några utbildningsanordnare upplever det som utvecklande för utbildningarna att ansvaret formaliserats och efterfrågar en tydligare reglering kring sammansättningen i styrelsen eller ledningsgruppen. Andra utbildningsanordnare upplever att styrelse- eller ledningsgruppsarbetet för utbildningarna är tidskrävande. Det varierar hur utbildningsanordnare har utvecklat styrelse- och ledningsgruppsarbetet för utbildningarna och vilken representation som finns bland ledamöterna.

Många utbildningsanordnare upplever det som positivt att utbildningarnas roll och uppdrag har förtydligats och att utbildningarna har fått en tydligare identitet. Trots att utbildningarnas position har stärkts och att regelverket tydliggör utbildningarnas syften ser man ett behov av att ytterligare förtydliga vad konst- och kulturutbildningar är i jämförelse med exempelvis utbildningar inom yrkeshögskolan och folkhögskolan.

Några utbildningsanordnare ser det som en begränsning att utbildningarna inte omfattas av det offentliga utbildningssystemet och att de inte kan ansöka om medel för utbyten med andra utbildningar inom EU.

Synpunkter förs också fram gällande förhållandet mellan de högskoleförberedande utbildningarna och de konstnärliga högskoleutbildningarna. Utbildningsanordnarna ser en utveckling mot att det inom högskolan inte undervisas i tekniker och material utan istället förutsätts att de förberedande utbildningarna hanterar den delen, vilket påverkar de förberedande utbildningarnas utformning. Flera utbildningsanordnare vittnar om att studerande som kommer från gymnasieskolan idag har lägre kunskaper inom hantverksämnen och estetiska ämnen än tidigare. Mot bakgrund av det behövs det i de förberedande utbildningarna läggas mer resurser på undervisningen för att leva upp till samma kvalitet som tidigare.

7.3 Kännedom om utbildningarnas förutsättningar

Uppfattningen av konsekvenserna av överföringen skiljer sig åt i stor utsträckning mellan utbildningsanordnare. Det finns också en stor variation i hur utbildningarna är utformade och hur utbildningsanordnarnas organisationer ser ut. Dessutom är de ekonomiska förutsättningarna att bedriva utbildningar olika mellan olika utbildningar då vissa utbildningar berättigar till statsbidrag och andra finansieras enbart av studerandeavgifter. Myndigheten bedömer att det är rimligt att uppfattningen av konsekvenserna av överföringen skiljer sig åt.

Utifrån de svar och synpunkter som förts fram i enkätundersökningen och vid de genomförda dialogmötena kan myndigheten konstatera att det finns en bristande kännedom och kunskap om de utbildningsformer som myndigheten ansvarar för, framför allt när det gäller konst- och kulturutbildningar men också om yrkeshögskoleutbildningar inom smala yrkesområden.

Det är vanligt att utbildningsanordnare, studerande och andra aktörer uppfattar att konst- och kulturutbildningar är en del av yrkeshögskolesystemet och därmed ingår i det offentliga utbildningsväsendet. Det får till följd att utbildningsanordnare inte vet vilket regelverk som gäller för den utbildning de bedriver. Den bristande kunskapen gör att det skapas missförstånd kring de förutsättningar och regler som gäller för respektive utbildningsform, vilket är problematiskt då det innebär en risk för felaktig hantering och bedömning inom ramen för utbildningarna. Det finns också en risk att felaktiga föreställningar och missförstånd sprider sig mellan utbildningsanordnare utan att myndigheten får kännedom om detta, vilket kan få stora konsekvenser för de studerande.

Det har gått drygt två år sedan de överförda utbildningarna startade inom ramen för nya regelverk och sedan utbildningsformen konst- och kulturutbildningar inrättades. Det är rimligt att det tar längre tid än så att få kännedomen om utbildningsformen etablerad. Dock är det nödvändigt att kunskap om förutsättningarna är förankrad hos alla de utbildningsanordnare som genomför utbildningarna.

Myndigheten kan konstatera att det finns ett behov av att kännedomen om utbildningsformerna hos samtliga berörda intressenter ökar. Det gäller framför allt de grundläggande förutsättningar som gäller för konst- och kulturutbildningar, men det finns också ett behov av att förtydliga förutsättningarna för yrkeshögskoleutbildningar inom smala yrkesområden.

7.4 Bedriva yrkeshögskoleutbildning utan statsbidrag

Utbildningsanordnare som bedriver yrkeshögskoleutbildningar utan statsbidrag efterfrågar bättre förutsättningar för att kunna bedriva utbildningarna. De upplever att planeringsförutsättningarna varit otydliga när det gäller möjligheten att ansöka om att ingå i yrkeshögskolan utan statsbidrag och att myndigheten har haft kort framförhållning vid de tillfällen det varit möjligt att ansöka. Utbildningsanordnarna efterfrågar en ökad tydlighet gällande förutsättningarna för att bedriva yrkeshögskoleutbildning utan statsbidrag framöver samt bättre förutsättningar för att planera verksamheten.

Utbildningsanordnarna anser att det fungerar bra att bedriva yrkeshögskoleutbildningar med studerandeavgifter som finansiering istället för statsbidrag men för fram att de studerandes möjlighet till studiestöd och merkostnadslån är avgörande för att kunna bedriva utbildningarna. Utbildningsanordnarna anser dock att det är problematiskt att det finns en föreställning om att yrkeshögskoleutbildningar är kostnadsfria för de studerande och att det leder till missförstånd.

Myndigheten kan konstatera att det inte genomförts öppna ansökningsomgångar för att bedriva yrkeshögskoleutbildningar utan statsbidrag med regelbundenhet och att bristande information om ansökningsförfarandet försvårat möjligheten för utbildningsanordnare att planera för att bedriva yrkeshögskoleutbildningar utan statsbidrag. Att myndigheten genomför regelbundna ansökningsomgångar – även om möjligheten att ingå i yrkeshögskolan utan statsbidrag och med studerandeavgifter – har betydelse för att utbildningar med detta stöd ska komma till stånd. Även tillgång till information som möjliggör utbildningsanordnarnas planering för att bedriva utbildningarna har betydelse för möjligheten att bedriva utbildningarna.

7.5 Bedriva yrkeshögskoleutbildning inom smala yrkesområden och kreativa sektorer

Flera utbildningsanordnare för fram att regelverket för yrkeshögskolan inte är anpassat för utbildningar inom smala yrkesområden och kreativa sektorer. Utbildningsanordnarna anser också att det saknas kriterier och en tydlig definition för vad som utmärker en utbildning inom ett smalt yrkesområde. De efterfrågar anpassningar av regelverket och anser att tolkningen av vad som är utbildningar inom smala yrkesområden borde vidgas till att även omfatta utbildningar inom kreativa yrkesområden och näringar. En annan synpunkt som förs fram är att utbildningarna istället borde inordnas inom ramen för konst- och kulturutbildningar.

Utbildningsanordnare anser att utbildningar inom smala yrken och inom kreativa sektorer har svårt att hävda sig i konkurrens med utbildningar inom större branscher med tydligare behov, när det gäller möjligheten att ingå i yrkeshögskolan. Förutsättningarna på arbetsmarknaden inom dessa områden är annorlunda då de bygger på entreprenörskap, projekt och egen verksamhet snarare än anställningar. Det är också svårt att få stöd från arbetslivet i samma utsträckning som inom större branscher. Särskilt svårt är det att få medfinansiering till utbildningarna, då företagare inom området upplever studerande på

utbildningarna som framtida konkurrenter. Små företag har dessutom sällan råd att avsätta tid och pengar från den egna produktionen. Mot samma bakgrund är också förutsättningarna för delaktighet i ledningsgrupper problematisk. Utbildningsanordnarna för fram att det inte är rimligt att branschens förutsättningar ska begränsa möjligheterna till dess kompetensförsörjning.

Utbildningsanordnarna anser att det finns en risk att stora utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan tenderar att premieras på bekostnad av små. Utbildningsanordnarna för också fram en oro över innebörden av 5 kap. 5 § 2 YHF, där det anges att myndigheten vid sin fördelning av statsbidrag eller särskilda medel särskilt ska ta hänsyn till i vilken grad en utbildning finansieras av arbetslivet. Utbildningsanordnarna anser att det behövs ett annat synsätt på utbildningar inom smala yrkesområden och inom kreativa näringar och poängterar vikten av dessa utbildningar för Sverige och för Sveriges export. De för också fram att det finns ett behov av långsiktiga planeringsförutsättningar och bättre ekonomiska förutsättningar när det gäller att bedriva utbildningarna.

Myndigheten delar utbildningsanordnarnas uppfattning om att arbetslivets förutsättningar till medverkan i dessa utbildningar skiljer sig åt i förhållande till större branscher. Även i remisspromemorian Konst- och kulturutbildningar samt nya yrkeshögskoleutbildningar anges att gemensamt för smala yrkesutbildningar är att behovet av kompetensen är starkt begränsad på den svenska arbetsmarknaden. Utbildningarna har en stark arbetslivsanknytning men leder sällan till anställning i ett större företag utan snarare till eget företagande eller verksamhet i entreprenörslika former.²⁵

Det är viktigt att hanteringen av utbildningar inom smala yrkesområden är anpassad efter utbildningarnas förutsättningar för att utbildningarna ska ha möjlighet att fortsätta bedrivas och utvecklas. Tydlig information om förutsättningarna för att bedriva utbildningar inom smala yrkesområden är också av betydelse.

7.6 Bedriva yrkeshögskoleutbildning och konst- och kulturutbildning parallellt

När det gäller att bedriva utbildning inom båda regelverken är spridningen relativt jämn mellan de utbildningsanordnare som anser att det fungerar bra och de som inte gör det. Utbildningsanordnarna anser att det administrativt kan vara tungrovt att bedriva utbildningar i flera regelverk, då det innebär olika sätt att dokumentera och registrera uppgifter. Det kan också vara svårt att förhålla sig till två olika förordningar. Några anser att det är komplicerat att arbeta övergripande mellan utbildningar i de olika systemen då förutsättningarna för de studerande är olika. Utbildningsanordnarna för fram att det kan skapa spänningar i studerandegruppen, särskilt när vissa utbildningar är avgiftsbelagda. De för också fram att olika ekonomiska förutsättningar i de olika utbildningarna gör helheten i verksamheten sårbar.

Några utbildningsanordnare anser att de har ett bredare uppdrag än att enbart bedriva utbildning och definierar sig som en skola och en kulturinstitution snarare än som en utbildningsanordnare. De ser som sitt uppdrag att förmedla ett kulturarv i en mångkulturell miljö och menar att den kunskap som behövs för detta tar tid att bygga upp och förvalta. De för fram att de har arbetat upp unik kompetens för att vara de främsta inom området, men upplever att det är svårt att satsa på verksamheten när förutsättningarna för fortsatt stöd är oklara. Utbildningsanordnarna efterfrågar en helhetssyn på skolorna, en större tillit från myndighetens sida och frihet att själva kunna fördela årsplatser mellan utbildningarna. De vill ha större självbestämmande, högre flexibilitet och att stödet ska ges till skolan som helhet istället för till en utbildning.

Både inom ramen för yrkeshögskolan, konst- och kulturutbildningar och de tidigare kompletterande utbildningarna är stödet knutet till utbildningen och inte till en

²⁵ Utbildningsdepartementet (2011)

utbildningsanordnare eller skola. Tidigare utredningar har behandlat frågan om stöd ska ges till en skola eller till en utbildning och påtalat att det var mer adekvat att använda begreppet utbildning för att lättare att identifiera de utbildningar hos en utbildningsanordnare som stod under statlig tillsyn och fick statligt stöd.²⁶

Myndigheten har förståelse för att det behövs en helhetssyn på verksamheten, men myndighetens uppgift är att ge stöd till en utbildningsanordnare för en utbildning och inte till verksamheten vid en skola eller utbildningsanordnare som helhet, även om den har stor regional betydelse eller är av betydelse för kulturlivet. För att kunna ge stöd till verksamheten som helhet och möjliggöra ett fritt utnyttjande av årsplatser mellan utbildningar krävs en annan typ av reglering av utbildningarna. Inom ramen för nuvarande regelverk kan myndigheten inte ge stöd till verksamheten vid en skola eller utbildningsanordnare som helhet.

Myndigheten ser att det finns andra faktorer än att stöd ges till en utbildningsanordnare eller skola som helhet, som även påverkar möjligheten att bedriva utbildningar inom ramen för fler regelverk parallellt.

7.7 Bedriva kort konst- och kulturutbildning

Utbildningsanordnare som bedriver korta konst- och kulturutbildningar för fram att det finns behov av anpassningar i hanteringen av utbildningarna. De efterfrågar ett upplägg som är mer flexibelt och att det inom ramen för samma beslut ska gå att bedriva utbildningar med olika omfattning. Utbildningsanordnarna ser det som en begränsning att det för korta utbildningar ställs samma krav som för långa utbildningar och upplever att utbildningarna i större utsträckning bedrivs som kurser. Den administrativa bördan upplevs som särskilt hög för de korta utbildningarna och utbildningsanordnarna för fram en önskan om att kunna bedriva utbildningarna som kurser istället för som utbildningar.

Då förutsättningarna för de olika korta utbildningarna varierar i stor utsträckning anser myndigheten att anpassningar genom regelförändringar är svåra att göra för korta utbildningar som helhet. Omfattningen av nuvarande korta utbildningar varierar mellan två dagar och 24 veckor. Bland nuvarande korta utbildningar finns både utbildningar som inte berättigar till studiestöd för de studerande och de som gör det. Det finns korta utbildningar som genomförs på heltid under en vecka och korta utbildningar som genomförs på deltid och sträcker sig över två år.

Myndigheten konstaterar att de korta utbildningarna har olika förutsättningar när det gäller omfattning, stöd och upplägg och att det finns ett behov av att följa utvecklingen av utbildningarna för att avgöra om det finns behov av insatser för att underlätta genomförandet.

7.8 Begränsningar i antalet årsplatser för konst- och kulturutbildningar

Många utbildningsanordnare av konst- och kulturutbildningar anser att den största begränsningen för verksamheten är att det för varje enskild utbildning inte får utnyttjas fler årsplatser än vad som anges i beslutet. Utbildningsanordnare anser att de behöver kunna göra ett överintag av studerande för att gardera sig för eventuella avbrott och för att utbildningen ska kunna bedrivas med planerat antal studerande och därmed också säkra intäkterna genom statsbidrag och studerandeavgifter. Begränsningen kan leda till stora ekonomiska konsekvenser om alla årsplatser som är beslutade för utbildningen inte utnyttjas.

I början av höstterminerna är det vanligt att de konstnärliga högskolorna gör sena antagningar, vilket i sin tur ofta medför oförutsedda studerandeavbrott från de förberedande utbildningarna. När ett studerandeavbrott görs en bit in i terminen är det

²⁶ SOU (1998)

svårt att hitta ersättare, varför utbildningsanordnarna istället vill göra ett överintag från början. Då överintag inte är möjligt att göra, finns en risk för ett underskott av studerande vid avstämningsstillfallet för utnyttjade årsplatser, vilket i sin tur leder till att fullt statsbidrag inte betalas ut.

Utbildningsanordnarna för också fram att det finns en osäkerhet när det gäller planeringen av utnyttjade årsplatser kopplat till att man upplever en ökad psykisk ohälsa hos de studerande och att det ibland leder till avbrott i studierna. De lyfter även fram att det är problematiskt att utländska studerande inte får uppehållstillstånd för mer än ett år i taget, vilket i sin tur påverkar osäkerheten när det gäller hur många årsplatser som kommer att utnyttjas över tid. Utbildningsanordnarna för fram att principerna för beräkningen av utnyttjade årsplatser påverkar ekonomin i utbildningarna och efterfrågar en avstämnings fördelad över en längre period alternativt vid fler eller andra avstämningsstillfällen.

Myndigheten konstaterar att förekomsten av avstämningsstillfällen för utnyttjandet av årsplatser, och när de infaller, har betydelse för i vilken utsträckning utbildningen får statsbidrag i förhållande till faktiska kostnader eftersom antalet utnyttjade årsplatser ligger till grund för hur mycket statsbidrag som betalas ut. Begränsningen i möjligheten att överskrida antalet årsplatser vid varje utbildning medför också en minskad flexibilitet i hanteringen av studerande vid utbildningar, vilket kan leda till att antalet studerandeplatser vid utbildningarna inte utnyttjas i full utsträckning.

7.9 Ekonomiska förutsättningar för yrkeshögskoleutbildningar

Utbildningsanordnarna för fram att mindre organisationer, med få studerande vid utbildningarna, har svårt att hantera de ökade kostnaderna för administrationen av yrkeshögskoleutbildningarna och kostnaderna kopplade till ledningsgruppsarbetet.

För de överförda utbildningarna som inom ramen för KUF tog ut studerandeavgifter, och som vid överföringen kompensades för avgifterna upp till 75 procent, har intäkterna minskat i jämförelse med tidigare, vilket gjort den ekonomiska situationen svårare. Utbildningsanordnarna för fram att arbetslivet inom smala yrkesområden inte har förutsättningar att medfinansiera utbildningarna och att statsbidraget som betalas ut inte räcker till i de fall utbildningarna har få studerandeplatser, tunga investeringar och höga materialkostnader. Utbildningsanordnarna efterfrågar en ersättningsmodell som inte bygger på antalet platser vid utbildningen utan istället tar hänsyn till fasta kostnader.

Utbildningsanordnarna för också fram att det för mindre organisationer med små ekonomiska marginaler är ett problem att myndigheten i början av en utbildning med höstterminsstart betalar ut statsbidraget för augusti retroaktivt i september.

Utbildningsanordnarna efterfrågar också en möjlighet att kunna flytta studerandeplatser mellan utbildningsomgångar, inom ramen för beslutade årsplatser, på motsvarande sätt som är möjligt inom konst- och kulturutbildningar. Detta för att kunna öka flexibiliteten för utnyttjandet av platser vid utbildningar med få studerande och begränsat antal sökande.

Myndigheten bedömer att möjligheterna att bedriva utbildning, för små utbildningsanordnare, med få utbildningsplatser och begränsade ekonomiska ramar, kan försvåras av de ekonomiska förutsättningarna.

7.10 Ekonomiska förutsättningar för konst- och kulturutbildningar

Många utbildningsanordnare anser att statsbidraget är för lågt i förhållande till de kostnader de har för utbildningarna och ser att höjda studerandeavgifter för att täcka kostnadsökningarna ytterligare kan motverka en breddad rekrytering till utbildningarna.

Utbildningsanordnarna anser att statsbidraget borde ha höjts i samband med överföringen då omfattningen vid flera utbildningar ökades för att svara mot kraven att vara heltidsutbildningar som omfattar 40 veckor under ett år. Flera utbildningsanordnare

menar att kraven enligt KKVf och den utökade administrativa bördan har medfört ökade kostnader i utbildningarna och lett till neddragningar av personal. Utbildningsanordnarna har inom nuvarande ekonomiska ramar svårt att erbjuda kompetensutveckling av personal och ser det som problematiskt att kvalitetskriterierna för konst- och kulturutbildningarna ställer krav på arbete med breddad rekrytering då ett sådant arbete medför kostnader. Utbildningsanordnare vittnar om att ämneskunskapen hos de studerande är lägre idag än tidigare, vilket ställer högre krav på ett bredare innehåll i utbildningarna. Utvecklingen inom ämnesområdena medför också ökade kostnader genom högre krav på utrustning och teknik.

Utbildningsanordnarnas bedömning är att den årliga kostnadsökningen inom utbildningarna motsvarar cirka 2-3 procent och efterfrågar en regelbunden indexuppräknings av statsbidraget. Utbildningsanordnarna för fram att det finns en risk i att kvaliteten i utbildningarna sjunker om statsbidraget inte höjs och efterfrågar en möjlighet att kunna ansöka om extra statsbidrag för enskilda insatser såsom investeringar i utrustning eller för att kunna täcka oförutsedda kostnader.

Utbildningsanordnarna anser att den ersättningsmodell som beräkningen av statsbidrag bygger på gör verksamheten sårbar då den är direkt kopplad till utnyttjandet av årsplatser. Istället för att hela statsbidragsbeloppet för en årsplats uteblir när den inte utnyttjas efterfrågas en modell med ett fast grundbidrag med tillägg per studerande.

En del utbildningsanordnare för fram att förutsättningarna för att bedriva konst- och kulturutbildningar är ojämlika då vissa utbildningar berättigar till statsbidrag medan andra inte gör det. Det varierar i vilken utsträckning utbildningarna har andra finansiärer och utbildningsanordnarna efterfrågar stöd från myndigheten när det gäller att exempelvis påverka regionerna kring vikten av utbildningarna. Utbildningsanordnarna för också fram att utbildningarna borde vara statligt finansierade i sin helhet.

Enligt myndighetens regleringsbrev för budgetåret 2017 får högst 157 945 000 kronor användas för utgifter för statligt stöd enligt KKVf.²⁷ För de konst- och kulturutbildningar som för närvarande har gällande beslut uppgår det sammanlagda statsbidraget och de årliga studerandeavgifterna som tas ut till cirka 325 miljoner kronor per år. Om samtliga konst- och kulturutbildningar skulle finansieras helt med statsbidrag, skulle således anslaget behöva mer än fördubblas.

För närvarande är det cirka 35 procent av konst- och kulturutbildningarna som inte berättigar till statsbidrag. Utbildningarna finansieras istället på annat sätt eller helt av studerandeavgifter. Ett ökat statsbidrag till en utbildning skulle innebära en lägre studerandeavgift och därmed möjlighet till en bredare rekrytering till utbildningen. Om några konst- och kulturutbildningar skulle helfinansieras av statsbidrag, skulle det med nuvarande anslagstilldelning innebära att statsbidrag till andra utbildningar måste minskas eller tas bort. Om finansieringen sker på bekostnad av att andra konst- och kulturutbildningar blir utan eller får sänkt statsbidrag och därmed måste höja sina studerandeavgifter, minskas möjligheten till breddad rekrytering till de utbildningarna istället.

Myndigheten bedömer att höjda studerandeavgifter för att täcka upp för kostnadsökningar i utbildningar kan motverka en breddad rekrytering till utbildningarna, vilket i sin tur kan leda till en homogen studerandegrupp där det finns brist på mångfald och olika perspektiv. I den översyn av statsbidraget för konst- och kulturutbildningar som myndigheten har genomfört konstateras att kostnader kopplat till undervisningen står för den största delen av utgifterna i konst- och kulturutbildningar och att dessa utgifter är fasta för utbildningen oavsett antalet studerande.²⁸ Myndigheten bedömer att det finns ett behov av att se över olika ekonomiska förutsättningar som gäller för att bedriva konst- och kulturutbildning.

²⁷ Regleringsbrev (2017)

²⁸ MYH (2017a)

7.11 Administration av utbildningar

Flera utbildningsanordnare anser att det är ett problem att administrationen kring utbildningarna har ökat. Utbildningsanordnarna för fram att den administrativa bördan inom yrkeshögskolan är alltför omfattande och att även administrationen inom konst- och kulturutbildningar har ökat, om än i mindre omfattning. Den ökade administrationen har inneburit merarbete för organisationerna och har tagit tid från kärnverksamheten i utbildningarna. Särskilt de mindre organisationerna upplever att det är problematiskt och ser ett behov av ökad ekonomisk ersättning, då administrationen inte ryms inom de ekonomiska förutsättningarna.

Vissa utbildningsanordnare upplever att det har blivit mer komplicerat att göra förändringar i konst- och kulturutbildningar och att det är omständligt att förändringarna ska vara förankrade i styrelsen eller ledningsgruppen. De efterfrågar en möjlighet att kunna förändra utbudet och innehållet i utbildningarna utan att ansöka hos MYH. Andra utbildningsanordnare anser att det fungerar väl att utveckla utbildningsplanerna i de befintliga konst- och kulturutbildningarna och ser det som en fördel att hanteringen kring utbildningarna är mer uppstyrd och kontrollerad än tidigare. Utbildningsanordnarna ser fördelar med att använda myndighetens administrativa system Mina sidor men önskar att administrationen i de olika utbildningsformerna var mer likartad.

Studiedokumentationen upplevs som positiv utifrån ett rättssäkerhetsperspektiv och ur ett studerandeperspektiv, men utbildningsanordnarna anser att myndighetens nuvarande rutiner för konst- och kulturutbildningar är allt för omständliga och att det finns ett behov av att förenkla hanteringen.

Myndigheten kan konstatera att den administrativa bördan för utbildningsanordnarna har ökat i samband med överföringen till yrkeshögskolan. Myndigheten arbetar med att utveckla ansökningsförfarandet till yrkeshögskolan där en del av ambitionen är att underlätta och förenkla processen, vilket även påverkar administrationsbördan för utbildningarna. När det gäller ansökan om förnyat stöd för konst- och kulturutbildningar är redan ansökningsförfarandet förenklat i förhållande till när ansökan om stöd görs för första gången, vilket innebär att administrationsbördan i ansökningsförfarandet är lägre än tidigare.

Myndigheten arbetar ständigt med att se över och utveckla myndighetens administrativa system Mina sidor för att det ska fungera så bra som möjligt och ge möjligheter till effektivitetsvinster både för MYH och för utbildningsanordnare. Myndigheten ser ett behov av att fortsätta följa och utvärdera utvecklingen kring administrationen av utbildningarna och att genomföra löpande insatser för att underlätta för utbildningsanordnare. När det gäller studiedokumentationen för konst- och kulturutbildningar kan myndigheten konstatera att det finns behov av att utveckla och underlätta hanteringen både för myndigheten och för utbildningsanordnare.

7.12 Ansökan om att få förnyat stöd och starta nya utbildningsomgångar

När det gäller uppfattningen av om det har fungerat bra att ansöka om att starta nya utbildningsomgångar för de överförda yrkeshögskoleutbildningarna varierar svaren i stor utsträckning. Drygt 60 procent av utbildningsanordnarna ger betyget 4-6 på en sexgradig skala, där 1 motsvarar "stämmer inte alls" och där 6 motsvarar "stämmer helt". Knappt 15 procent av de svarande ger processen lägsta betyg.

Utbildningsanordnarna för fram att ansökansprocessen inom yrkeshögskolan upplevs omfattande och komplicerad och att den tar mycket tid och resurser från verksamheten, framför allt inom mindre organisationer. De efterfrågar ett förenklat förfarande där det inte krävs en fullständig ansökan för att få starta nya utbildningsomgångar.

Utbildningsanordnarna anser att långsiktighet i besluten är viktigt för att kunna planera verksamheten och att en yrkeshögskoleutbildning bör beviljas fler utbildningsomgångar än två, då det med kort planeringshorisont är svårt att göra de stora investeringar som krävs. De för fram att stabilitet och en verksamhet med fast anställda lärare motverkas i nuvarande system. Utbildningsanordnarna anser att yrkeshögskolan som system inte fungerar för utbildningar inom mindre sektorer och för branscher med fåmansföretag, då dessa inte har samma förutsättningar som stora branscher att engagera sig i utbildningar.

Myndigheten arbetar för närvarande med att utveckla ansökningsförfarandet till yrkeshögskolan och kommer de närmaste åren genomföra omfattande förändringar av processen. Syftet med insatserna är att skapa ett ansökningsförfarande som är effektivt för alla inblandande parter. För en förnyad ansökan för pågående utbildning som avses bedrivas av samma utbildningsanordnare, finns en stor del av den information som behövs för bedömningen redan att tillgå. Utöver detta utvecklar myndigheten en mer användarvänlig och flexibel webbplattform för att hantera ansökan. Förändringarna förväntas vara implementerade under 2019. Förändringarna innebär också att besluten om att ingå i yrkeshögskolan kan omfatta fler omgångar eller en längre period.

Både av svaren i enkätundersökningen och vid dialogmötena framkommer att det inte är förankrat hos utbildningsanordnarna när och på vilket sätt de behöver ansöka om förnyat stöd för en konst- och kulturutbildning för att kunna starta nya utbildningsomgångar. De uppfattningar som förs fram visar att det finns missförstånd i hur ansökan genomförs och vilka förutsättningar som gäller. För närvarande har endast ett fåtal konst- och kulturutbildningar kommit i fråga för att ansöka om förnyat stöd, vilket i sin tur gör att få utbildningsanordnare kan ha en uppfattning om hur processen fungerar. Det som trots allt förs fram är en önskan om att beslut om stöd ska vara långa och omfatta många utbildningsomgångar för att ge förutsättningar för att planera och utveckla verksamheten på sikt. Utbildningsanordnarna anser att det tar kraft och tid från ordinarie verksamhet att hantera ansökningar om stöd.

Myndigheten konstaterar att det hos utbildningsanordnare saknas kännedom om de förutsättningar som gäller för att ansöka om förnyat stöd för konst- och kulturutbildningar och att det finns ett behov av stöd- och kommunikationsinsatser mot utbildningsanordnare. Myndigheten kan dessutom konstatera att ansökningsförfarandet om förnyat stöd är förenklat i förhållande till när ansökan om stöd görs för första gången och att längden på besluten i regel omfattar det totala antalet år som medges enligt KKVf. Myndigheten bedömer att det underlag som för närvarande begärs in är nödvändigt för att kunna bedöma om utbildningen svarar mot de krav som ställs för att beviljas förnyat stöd.

7.13 Yrkeshögskoleutbildning ur ett studerandeperspektiv

När det gäller bedömningen om regelverket för yrkeshögskolan fungerar bra utifrån ett studerandeperspektiv är det fler svaranden i enkätundersökningen som anser att det fungerar bra än att det inte gör det. Utbildningsanordnarna upplever att tillträdesprocessen och de studerandes rättigheter har förtydligats och att det är positivt att kunna ansöka om statsbidrag för särskilt pedagogiskt stöd för studerande vid de utbildningar som berättigar till statsbidrag. De upplever också att behovet av insatser i form av särskilt pedagogiskt stöd ökar.

Det upplevs som en fördel att fler utbildningar har blivit avgiftsfria och att det är positivt att utbildningarna leder till en examen. Utbildningarnas identitet förtydligas genom att tillhöra yrkeshögskolan, vilket även innebär en statushöjning. Utbildningsanordnarna anser också att det är positivt att utbildningarna är inordnade i Sveriges referensram för kvalifikationer, SeQF.

Myndigheten kan konstatera att överföringen till yrkeshögskolan inneburit en rättighet för studerande som behöver särskilt pedagogiskt stöd i utbildningen att få det. Myndigheten anser dock att det är problematiskt att statsbidrag för särskilt pedagogiskt stöd inte kan

lämnas för de yrkeshögskoleutbildningar som inte berättigar till statsbidrag trots att utbildningsanordnaren har en skyldighet att tillgodose de studerandes behov. Följden kan bli att studerande ändå riskeras begränsas i sina möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen när en utbildningsanordnare inte har rätt till statsbidrag för särskilt pedagogiskt stöd. Enligt 15 § YHL ska en yrkeshögskoleutbildning vara öppen för alla som uppfyller behörighetsvillkoren och en sökande med en funktionsnedsättning kan inte väljas bort med tanke på funktionsnedsättningen, men det kan finnas en risk att så ändå sker.

7.14 Konst- och kulturutbildning ur ett studerandeperspektiv

En majoritet av dem som svarade på enkätundersökningen upplever att regelverket fungerar bra utifrån ett studerandeperspektiv. Ett fåtal upplever att det fungerar mindre bra. Utbildningsanordnarna anser att förändringarna är fördelaktiga för de studerande genom att regelverket blivit tydligare och mer rättssäkert och att utbildningarnas mål förtydligats. De ser det som en fördel att studerande på en förberedande utbildning kan få studiestöd enligt kategori A2 i studiestödsförordningen (2000:655) även före 20 års ålder.

Utbildningsanordnarna anser att det är positivt att för vissa utbildningar kunna ansöka om extra statsbidrag för nödvändiga stödinsatser för studerande med funktionsnedsättning men för fram att det är problematiskt att möjligheten inte finns för studerande på utbildningar som inte berättigar till statsbidrag. Utbildningsanordnarna upplever att behovet av insatser i form av särskilt pedagogiskt stöd ökar och att förutsättningarna för stöd mellan de olika stödformerna för utbildningarna är ojämlika för de studerande. Utbildningsanordnarna ser också en ökad psykisk ohälsa bland studerande och anser att det är ett problem i utbildningarna.

När det gäller tillträdesprocessen anser utbildningsanordnarna att det är positivt att det finns tydligare riktlinjer men att det också kan vara svårt att i praktiken uppfylla rättssäkerhetsaspekten i antagningen. Flera utbildningsanordnare lyfter fram ett önskemål om att myndigheten ska stödja dem i arbetet med breddad rekrytering till utbildningarna och anser att det är begränsande att konst- och kulturutbildningar är avgiftsbelagda för de studerande.

Myndigheten kan konstatera att KKVf öppnat möjligheten för fler studerande med funktionsnedsättning att få stöd i utbildningen, men att möjligheten inte är tillgänglig för alla. Myndigheten kan också konstatera att antalet inkomna ansökningar om extra statsbidrag för stödinsatser till studerande med funktionsnedsättningar vid konst- och kulturutbildningar är få. Då möjligheten att ansöka om extra statsbidrag för stödinsatser inte finns i alla utbildningar, finns en risk att studerande med funktionsnedsättning eller särskilda behov inte prioriteras vid antagning till dessa utbildningar eftersom utbildningsanordnarna har begränsade resurser att bekosta stödinsatserna.

7.15 Kännedom om utbudet av utbildningar

Utbildningsanordnarna har synpunkter på hur MYH visar information om utbildningarna på webbplatserna yrkeshogskolan.se och konstkulturutbildning.se. De anser att den indelning i utbildningsområden som myndigheten använder för att presentera utbildningarna begränsar möjligheterna för potentiella sökande att hitta utbildningarna. Utbildningsanordnarna efterfrågar istället andra sätt att lyfta fram och presentera utbildningar inom kreativa sektorer både inom yrkeshögskolan och inom konst- och kulturutbildningar. Inom ramen för kompletterande utbildningar hade MYH ingen uppgift att informera och sprida kunskap om kompletterande utbildningar och presenterade inte heller utbildningarna på någon gemensam webbplats.

Flera utbildningsanordnare av konst- och kulturutbildningar vittnar om att det är svårt att få sökande till utbildningarna och för fram att det är viktigt att studie- och yrkesvägledare

har korrekt information om utbildningarna och att deras kunskap om utbildningsformen ökar.

Det är viktigt att den information som visas på myndighetens webbplatser är korrekt och tillgänglig för att inte motverka syftet att sprida kunskap om utbudet av utbildningar. Myndigheten ser att det finns ett behov av att öka kännedomen och kunskapen om framför allt konst- och kulturutbildningar och att en ökad kunskap hos studie- och yrkesvägledare kan ha betydelse för att sprida kännedomen till fler potentiella sökande.

7.16 Myndighetens stöd till utbildningsanordnare

En övervägande majoritet av utbildningsanordnarna svarar i enkätundersökningen att de får tillräckligt stöd av MYH så att de kan utföra det dagliga arbetet. Flera utbildningsanordnare upplever kommunikationen med MYH som smidig, korrekt och att de får ett bra stöd och bemötande. De upplever att det har varit lätt att komma i kontakt med MYH och att få svar på frågor. Utbildningsanordnarna anser att MYH i överföringen har varit lyhörd och lyssnat på synpunkter och behov kring utbildningarna. De anser att inrättandet av Rådet för högskoleförberedande konstnärliga utbildningar borgar för kvalitet i konst- och kulturutbildningarna och att myndighetens insikt i konst- och kulturområdet har ökat.

Vissa utbildningsanordnare upplever en ökad byråkrati och anser att det är svårare att få råd och föra dialog med MYH. De upplever att MYH har begränsade kunskaper om de speciella förutsättningarna för just dessa utbildningar och en oförmåga att förstå särarten och upplägget på respektive utbildning.

När det gäller konst- och kulturutbildningar efterfrågas en större dialog mellan MYH och utbildningsanordnarna och utbildningarnas avnämare. Flera utbildningsanordnare anser att MYH bör stödja utbildningsanordnarna när det gäller att föra deras talan kring utvecklingen av utbildningsformen och stödja dem i samverkan med exempelvis regioner. Synpunkter förs också fram om att det behövs forskning kring utbildningarna. Utbildningsanordnarna för fram att de utöver att bedriva utbildning ofta har en roll som aktörer i det regionala kulturlivet och att det är otydliga gränser mellan att bidra till kulturlivet och bedriva utbildning. De efterfrågar att MYH ska ta hänsyn till detta och att utbildningarnas dubbla roll borde stödjas.

Utbildningsanordnarna anser att formuleringarna i myndighetens dokument är svåra att förstå och att MYH i sin kommunikation gentemot utbildningsanordnarna kan vara tydligare och mer kortfattad för att förenkla informationen. De för också fram vikten av att information om förändrade förutsättningar kommer i god tid. Utbildningsanordnarna efterfrågar dessutom utbildningsinsatser för att lära sig mer om de krav som gäller för utbildningarna.

Myndigheten kan konstatera att utbildningsanordnarna har ett stort engagemang i utbildningarna och att det finns en ambition att utveckla verksamheterna. Myndigheten bedömer att det gentemot utbildningsanordnarna finns ett behov av att förtydliga vilket uppdrag som MYH har gällande utbildningarna och vilka delar som ligger utanför myndighetens handlingsutrymme och istället hanteras av utbildningsanordnarna själva. Myndigheten anser dock att det är värdefullt att ta del av utbildningsanordnarnas synpunkter och förslag på hur verksamheten kan utvecklas och att det finns behov av att utveckla former för vidare diskussion mellan MYH och utbildningsanordnarna.

7.17 Konsekvenser av att bedriva utbildning med endast tillsyn

Av enkätundersökningen som riktats till utbildningsanordnare som bedriver utbildning med endast tillsyn varierar svaren när det gäller om det fungerar bättre att bedriva utbildning i det nya regelverket än tidigare. Synpunkter som framkommer är att skillnaderna är marginella och att förändringen upplevs som onödig, men det finns också utbildningsanordnare som anser att det är positivt att utbildningarna nu är mer reglerade.

Utbildningsanordnarna anser att det är en begränsning att det, för de utbildningar som inte svarar mot 4 § KKVf, inte är möjligt att ansöka om studiestödsberättigande för de studerande. Några utbildningsanordnare anser att utbildningarna de bedriver istället borde ingå i yrkeshögskolan. De flesta utbildningsanordnarna anser att ansökningsförfarandet om stöd endast i form av statlig tillsyn fungerar väl. De upplever att de får hjälp och stöd från MYH men att ansökan har blivit mer omfattande. De för också fram att IT-stödet för ansökan kunde fungera bättre.

Utbildningsanordnarna anser att administrationen av utbildningarna nu tar mer tid i anspråk och att det ställs större krav på rapportering av uppgifter till MYH. Utbildningsanordnarna för fram att administrationen gällande studiedokumentation kan förenklas och att de gärna ser att uppgifterna rapporteras in via Mina sidor.

Gällande frågan om det nya regelverket fungerar bra utifrån ett studerandeperspektiv är svaren positiva. Utbildningsanordnarna anser dock att det är begränsande för studerande att de inte har rätt till studiestöd eller tillgång till studentrabatter. Utbildningsanordnarna för även fram att studerandeunderlaget är vikande och härleder det till avsaknaden av möjlighet till studiestöd för de studerande.

De flesta av utbildningsanordnarna upplever att de får tillräckligt stöd av MYH i det dagliga arbetet och att myndighetens information på webben har blivit tydligare än tidigare. Utbildningsanordnarna för också fram att regelverket ställer höga krav på utbildningarna utifrån att de enbart är finansierade med studerandeavgifter.

Myndigheten kan konstatera att det finns en begränsning gällande möjligheten att styra och kontrollera kvaliteten i utbildningar med endast tillsyn då utbildningarna till viss del är undantagna KKVf. För att kunna bedöma om det finns behov av en mer omfattande reglering av utbildningarna framöver behöver myndigheten följa utbildningarna över en längre tid och genomföra granskning vid utbildningarna i större utsträckning. Tillsyn och kvalitetsgranskning av utbildningar med endast tillsyn har hittills inte varit ett prioriterat område inom myndighetens verksamhet. Av den översyn av konsekvenser som gjorts för utbildningar med endast tillsyn kan myndigheten inte se att det finns behov av regelförändringar, även om underlaget som ligger till grund för översynen är begränsat.

7.18 Övergripande konsekvenser av överföringen

Utifrån översynen av konsekvenserna av överföringen kan myndigheten konstatera att inordnandet av utbildningar i nya regelverk i stor utsträckning har fungerat bra. Utbildningarna har bedrivits inom ramen för nya regelverk under två år och utbildningsanordnarna har kommit olika långt i de anpassningar som har krävts.

Myndigheten delar utbildningsanordnarnas bild att överföringen till nya regelverk har inneburit en ökad administrativ börda. Detta måste dock ställas mot en ökad kvalitetssäkring av utbildningarna samt en ökad rättssäkerhet för de studerande. Myndigheten har dock ett ansvar att tillhandahålla användarvänliga system för informationsinhämtning och att uppgiftslämnarbördan är rimlig.

Översynen visar dock att det finns en del begränsningar när det gäller möjligheten att bedriva de utbildningar som förts över från kompletterande utbildningar till konst- och kulturutbildningar eller yrkeshögskolan. Myndigheten bedömer att det finns flera skäl till detta och ser att möjligheterna begränsas både utifrån förutsättningarna i regelverken, av myndighetens hantering av utbildningarna och på grund av den förståelse som utbildningsanordnarna har kring gällande förutsättningar. I många fall saknas kunskap om vilket spelrum som finns när det gäller möjligheterna att bedriva utbildning.

Den dialog som genomförts i samband med översynen visar att det finns brister i utbildningsanordnarnas kännedom om de förutsättningar som gäller för utbildningarna i de nya regelverken. Myndigheten har uppmärksammat att det förekommer felaktiga uppfattningar om vad som gäller för att bedriva utbildningar och om möjligheten att

ansöka om stöd. Mot bakgrund av detta är det angeläget att kännedomen om regelverken och utbildningarnas förutsättningar i de olika utbildningsformerna ökar, för att inte begränsa genomförandet av utbildningarna.

Utifrån utbildningsanordnarnas erfarenheter framgår att de ekonomiska förutsättningarna att bedriva utbildningarna behöver förbättras. Myndigheten gör bedömningen att förutsättningarna kan förbättras inom en rad olika områden som bidrar till en positiv utveckling som helhet. Myndigheten kan genom utvecklingsinsatser inom ramen för utbildningsformerna påverka utbildningsanordnarnas villkor att bedriva och utveckla utbildningarna i olika delar. Det finns också konsekvenser som myndigheten själv inte kan påverka, då de innebär behov av regelförändring eller regeringsbeslut.

I regeringens beslut om myndighetens uppdrag att föra över de kompletterande utbildningarna till nya regelverk anges att myndigheten särskilt ska beakta att tillgången på utbildningar inom smala yrkesområden eller som är unika i sitt slag i landet eller Norden inte eftersätts. Syftet med förändringarna var att ge de kompletterande utbildningarna fortsatt möjlighet till statligt stöd.²⁹

Av översynen framgår att många av de berörda utbildningsanordnarna är små och mycket sårbara när det gäller studieavbrott eller ökade kostnader i utbildningarna. Den delvis negativa utvecklingen av de ekonomiska förutsättningarna som överföringen har inneburit, medför en risk att utbildningsanordnare inte kan bedriva utbildningarna med god kvalitet eller att utbildningar tvingas att lägga ned. En annan risk är att studerandeavgifterna för konst- och kulturutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar som inte berättigar till statsbidrag höjs i ökad utsträckning och därmed inte främjar en breddad rekrytering till utbildningarna. Höjda studerandeavgifter kan också leda till att studerandeplatserna i utbildningarna inte kan fyllas. Ett minskat antal studerande kan i sin tur innebära att utbildningarna över huvud taget inte kommer till stånd.

Myndigheten konstaterar att det finns konsekvenser av överföringen som innebär en risk att utbildningar som är unika eftersätts. Om utbildningarna läggs ned, finns en risk att kompetens som är unik i landet eller Norden försvinner, då den inte längre finns kvar hos utbildningsanordnarna eller genom de som utbildas och för kunskaperna vidare.

8 Förslag till regelförändringar och andra insatser

Av översynen av konsekvenserna av överföringen framgår att det finns behov av regelförändringar och andra insatser för att underlätta möjligheten att fortsättningsvis bedriva de överförda utbildningarna.

Sammantaget bedömer myndigheten att de föreslagna justeringarna av regelverket och förslaget om att möjliggöra en överföring till annat regelverk kan förbättra möjligheterna för utbildningsanordnarna att bedriva utbildning. Ökade informationsinsatser samt löpande uppföljnings- och utvecklingsarbete av utbildningsformerna, i kombination med att utbildningsanordnarna och ledningsgrupperna tar ansvar för att bedriva och utveckla enskilda utbildningar, kommer också att leda till att förutsättningarna att bedriva utbildningarna förbättras.

8.1 Möjlig överföring till annat regelverk

Myndigheten bör kunna ge utbildningsanordnare av de överförda utbildningarna möjlighet att ansöka om att en överförd utbildning istället ska prövas enligt det andra regelverket om det bedöms lämpligare.

Myndigheten konstaterar att det finns en gränsdragningsproblematik mellan konst- och kulturutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar, framför allt inom smala yrkesområden.

²⁹ Regeringsbeslut (2013)

Sannolikt finns det överförda utbildningar som kan uppfylla kraven både enligt YHF och enligt KKVf. Myndigheten bedömer att det inte är möjligt att renodla utbildningarnas tillhörighet i olika utbildningsformer utan att det är rimligt att det finns likartade utbildningar inom ramen för de olika utbildningsformerna.

I regeringsuppdraget om att föra över de kompletterande utbildningarna angavs att om en ansökan uppfyllde villkoren i båda regelverken, skulle myndigheten låta utbildningen omfattas av det regelverk som bedömdes lämpligast.³⁰ Myndigheten kan utifrån översynen nu konstatera att det kan finnas överförda utbildningar där en annan reglering hade varit lämpligare än den som överföringen resulterade i.

Därför föreslås att myndigheten bör genomföra en ansökningsprocess för att ge utbildningsanordnare möjlighet att ansöka om att få byta regelverk för de överförda utbildningarna. Möjligheten kan till exempel ges genom ett regeringsuppdrag till MYH. Under förutsättning att ett sådant ansökningsförfarande görs möjligt, ska utbildningsanordnare kunna ansöka om att en överförd utbildning istället förs över till det andra regelverket i de fall där utbildningsanordnaren anser att nuvarande regelverk inte är ändamålsenligt. Myndigheten anser att det är upp till utbildningsanordnaren att bedöma om de ska ansöka om att utbildningen istället ska omfattas av ett annat regelverk, då en förflyttning av en utbildning även får konsekvenser för kommande studerande, arbetslivet och andra intressenter.

En ny överföringsprocess mellan utbildningsformerna skulle innebära att statsbidrag och studiestödsplatser måste följa med de berörda utbildningarna vid en eventuell övergång. För att möjliggöra en annan reglering av utbildningarna krävs att regeringen ändrar nuvarande statsbidragsanslag som får användas för utgifter för statligt stöd enligt KKVf i myndighetens regleringsbrev eftersom nuvarande ramar inte är anpassade för att rymma en annan fördelning av utbildningar. Även regeringens beslut om antalet årsplatser i vissa studiestödsberättigade utbildningar³¹ behöver således justeras för att möjliggöra en ändrad reglering av utbildningarna. Eventuella ändringar av statsbidragsanslaget och det sammanlagda antalet årsplatser kan göras först när utfallet av en eventuell ansökansprocess om att flytta utbildningar till nya regelverk är klar.

8.2 Möjlighet att överskrida antalet årsplatser

Lydelsen i 28 § KKVf, avseende att antalet årsplatser på utbildningen inte får överskridas, bör ändras för att inte begränsa möjligheten att överskrida antalet beslutade årsplatser vid enskilda konst- och kulturutbildningar.

Myndigheten konstaterar att bestämmelserna i 28 § KKVf, att antalet årsplatser för en utbildning inte får överskridas, begränsar utbildningsanordnarnas möjlighet att planera antalet studerande på utbildningarna och att det får konsekvenser för den pedagogiska verksamheten och för ekonomin vid utbildningarna.

Bestämmelsen innebär att utbildningsanordnarna begränsas i möjligheten att göra ett övertag av studerande i samband med utbildningsstart, vilket gör att de inte kan gardera sig för studieavbrott vid utbildningen. Det innebär en risk att antalet årsplatser för en utbildning inte utnyttjas i full utsträckning och att det beräknade statsbidraget för utbildningen inte betalas ut i sin helhet. Många av de berörda utbildningarna bedrivs av små utbildningsanordnare, med sårbar ekonomi, där de fasta kostnaderna kvarstår för utbildningen även om studerande gör avbrott i studierna.

När det gäller yrkeshögskoleutbildningar utan statsbidrag och konst- och kulturutbildningar beslutar regeringen särskilt om det sammanlagda antalet studiestödsberättigade årsplatser som myndigheten kan fördela till utbildningarna. Beslutet anger ramarna för hur många årsplatser som får utnyttjas inom ramen för

³⁰ Regeringsbeslut (2013)

³¹ Regeringsbeslut (2015)

respektive regelverk och innebär att det sammanlagda antalet årsplatser inom respektive regelverk inte får överskridas.

När det gäller konst- och kulturutbildningar regleras även i 28 § KKVf att årsplatserna vid en utbildning inte får överskrida det antal som beslutats för utbildningen. Myndigheten föreslår att regleringen om att antalet årsplatser inte får överskridas vid den enskilda konst- och kulturutbildningen tas bort eller ändras och att regleringen motsvarar den som är gällande för yrkeshögskoleutbildningar som inte berättigar till statsbidrag.

Förslaget förändrar inte myndighetens ansvar att säkerställa att det totala antalet årsplatser, som regeringen beslutar om särskilt, inte överskrids varken för yrkeshögskoleutbildningar som inte berättigar till statsbidrag eller för konst- och kulturutbildningar.

8.3 Undantag för utbildningar inom smala yrkesområden

Bestämmelsen i 5 kap. 5 § 2 YHF, att myndigheten vid sin fördelning av statsbidrag eller särskilda medel särskilt ska ta hänsyn till i vilken grad en utbildning finansieras av arbetslivet, bör undantas utbildningar inom smala yrkesområden.

Möjligheterna till medfinansiering från arbetslivet för yrkeshögskoleutbildningar inom smala yrkesområden är mycket begränsad. Branscher inom smala yrkesområden är ofta små och består i stor utsträckning av egenföretagare. Behovet av kompetens är inte alltid tydligt.

Av bestämmelsen i 5 kap. 5 § 2 YHF framgår att statsbidrag ska fördelas bland annat utifrån hur utbildningen finansieras av arbetslivet. Genom att fördelningen av statsbidrag och särskilda medel bland annat baseras på arbetslivets medfinansiering, har utbildningarna begränsade möjligheter att hävda sig i konkurrens med utbildningar inom större yrkesområden där branscherna har andra förutsättningar.

I 4 kap. 1 § YHF finns redan idag undantag för dessa utbildningar avseende ledningsgruppens sammansättning. För att utbildningar inom smala yrkesområden inte ska eftersättas vid fördelningen av stöd, bedömer myndigheten att dessa utbildningar inte heller bör omfattas av bestämmelsen i 5 kap. 5 § 2 YHF. Myndigheten bedömer att detta gäller generellt för utbildningar inom smala yrkesområden och inte enbart för de överförda utbildningarna.

8.4 Statsbidrag för särskilt pedagogiskt stöd i yrkeshögskoleutbildning

Myndigheten föreslår att det ska vara möjligt att lämna statsbidrag för särskilt pedagogiskt stöd till studerande med funktionsnedsättning i en yrkeshögskoleutbildning, även om utbildningen annars inte är berättigad till något statsbidrag. Ett sådant särskilt statsbidrag ska även få kombineras med studerandeavgifter.

För att det ska vara möjligt behöver bestämmelserna i 9 § YHL och 1 kap. 6 § första stycket YHF ses över och ändras.

Myndigheten anser att tillgång till insatser i form av särskilt stöd är viktiga för möjligheten för studerande att kunna genomföra sina studier. Enligt artikel 24 i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska konventionsstaterna säkerställa att personer med funktionsnedsättning får tillgång till allmän högre utbildning, yrkesutbildning, vuxenutbildning och livslångt lärande utan diskriminering och på lika villkor som andra. Konventionsstaterna ska i detta syfte säkerställa att skälig anpassning erbjuds personer med funktionsnedsättning.³²

³² Utrikesdepartementet (2008)

Yrkeshögskoleutbildningar är en del av det offentliga utbildningsväsendet och regelverket innebär samma förutsättningar för de studerande oavsett vilket stöd utbildningarna har, med undantag för att studerandeavgifter får tas ut vid de utbildningar som inte berättigar till statsbidrag.

Enligt 2 kap. 3 § YHF framgår att de studerande som behöver särskilt pedagogiskt stöd i utbildningen ska få stöd. Rätten till stöd omfattar alla studerande oavsett om de har en funktionsnedsättning eller inte. I YHF kap. 5 § 2 anges att om behovet finns på grund av en funktionsnedsättning, kan utbildningsanordnaren få statsbidrag för kostnaderna, men bara om utbildningen i övrigt berättigar till statsbidrag. Det innebär att utbildningsanordnarna har olika förutsättningar att finansiera särskilt pedagogiskt stöd när det gäller studerande med funktionsnedsättning. Då den studerandes behov som ska tillgodoseas enligt 2 kap. 3 § YHF även kan bero på en funktionsnedsättning innebär det att förutsättningarna för utbildningsanordnarna är olika.

För de utbildningar som inte har någon annan finansiering än studerandeavgifter kan kravet på stödinsatser innebära konsekvenser för utbildningens ekonomi och verksamhet. Om utbildningsanordnaren inte har möjlighet att finansiera särskilt pedagogiskt stöd finns en risk att studerande med funktionsnedsättning inte ges möjlighet att studera på lika villkor som andra. Därför bör MYH få möjlighet att lämna ett särskilt statsbidrag för kostnader för särskilt pedagogiskt stöd även om yrkeshögskoleutbildningen i övrigt inte är berättigad till något statsbidrag och får ta ut studerandeavgifter.

Under 2016 betalade myndigheten ut statsbidrag för 27 271 årsplatser inom yrkeshögskolan. Utgifterna för statsbidrag för särskilt pedagogiskt stöd uppgick till 14 200 000 kronor under samma år. Myndigheten bedömer att möjligheten att betala ut statsbidrag för särskilt pedagogiskt stöd för ytterligare 681 årsplatser kan innebära en ytterligare utgift om cirka 350 000 kronor. Myndigheten bedömer att utgiften ryms inom det ramanslag om statligt stöd för yrkeshögskoleutbildning som anges i myndighetens regleringbrev.

Referenser

Författningar

Förordning (2000:521) om statligt stöd till kompletterande utbildningar.

Förordning (2009:130) om yrkeshögskolan.

Förordning (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan.

Förordning (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.

Lag (2009:128) om yrkeshögskolan.

MYHFS (2014). Myndigheten för yrkeshögskolans föreskrifter om ansökan om att en utbildning ska ställas under tillsyn enligt förordningen om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. MYHFS 2014:5.

MYHFS (2016a). Myndigheten för yrkeshögskolans föreskrifter om ansökan om förnyat stöd för konst- och kulturutbildningar med gällande beslut om stöd. MYHFS 2016:9.

MYHFS (2016b). Myndigheten för yrkeshögskolans föreskrifter om studiedokumentation. MYHFS 2016:8.

Studiestödsförordning (2000:655).

Utrikesdepartementet (2008). *Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och fakultativt protokoll till konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning New York den 13 december 2006*. SÖ 2008:26.

Förarbeten och regeringsbeslut

Regeringsbeslut (2013). *Uppdrag om kompletterande utbildningar samt konst- och kulturutbildningar m.m.* U2013/6297/GV.

Regeringsbeslut (2015). *Antalet årsplatser i vissa studiestödsberättigande utbildningar.* U2015/1160/GV.

Regleringsbrev (2017). *Regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Myndigheten för yrkeshögskolan.* U2017/03655/GV.

SOU (1998). *Fristående utbildningar med statlig tillsyn inom olika områden.* SOU 1998:11.

SOU (2008). *Yrkeshögskolan - För yrkeskunnande i förändring.* SOU 2008:29.

Utbildningsdepartementet (2011). *Konst- och kulturutbildningar samt nya yrkeshögskoleutbildningar – Ett anpassat regelverk för de kompletterande utbildningarna.* U2011/3561/SV.

Rapporter, utredningar och övriga dokument

MYH (2010). *Konst, kultur, hantverk och flyg lyfter i yrkeshögskolan. Förutsättningar för att inordna kompletterande utbildningar i yrkeshögskolan.* Dnr: YH 2009/2119.

MYH (2014). *Överföring av kompletterande utbildningar till nya regelverk.* Dnr: MYH 2013/3556.

MYH (2016a). *Kvalitetskriterier för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.* Dnr: MYH 2016/96.

MYH (2016b). *Smala yrkesområden – en definition*. Dnr: MYH 2016/885.

MYH (2017a). *Justerat statsbidrag för konst- och kulturutbildningar*. Dnr: MYH 2017/1568.

MYH (2017b). *Kvalitetsgranskning av konst- och kulturutbildningar 2016*. Dnr: MYH 2017/1020.

Bilaga 1, Brev till utbildningsorganisationer

Dialog angående konsekvenserna av att kompletterande utbildningar förts över till konst- och kulturutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar.

Myndigheten för yrkeshögskolan ansvarar för [yrkeshögskoleutbildningar](#) och för [konst- och kulturutbildningar](#). Under 2015 genomförde myndigheten på uppdrag av regeringen en utfasning av de tidigare kompletterande utbildningarna som skulle upphöra. Utbildningarna blev istället yrkeshögskoleutbildningar eller konst och- kulturutbildningar. Mer information finns att läsa i myndighetens [återrapportering av uppdraget](#).

Myndigheten för yrkeshögskolan har nu fått i uppdrag av regeringen att följa upp och redovisa konsekvenserna av att kompletterande utbildningar under 2015 fördes över till utbildningsformerna konst- och kulturutbildningar och yrkeshögskolan. Det nya uppdraget, som ska genomföras i dialog med berörda branschorganisationer och utbildningsanordnare, ger oss möjlighet att vid behov föreslå regeländringar.

Myndigheten öppnar därför upp för synpunkter och inspel från er som FRIKS/YH-förbundet/Utbildningsföretagen som organisation och om ni ser konsekvenser av det som förändringarna innebar.

Om ni som organisation har frågor eller vill lämna synpunkter eller inspel uppmanar vi er att ta kontakt med Myndigheten för yrkeshögskolan för vidare dialog.

Kontakta i sådana fall Emma Gunillasson via emma.gunillasson@myh.se eller 010-209 01 94. Vi vill att ni kontaktar oss senast den 20 oktober om ni vill föra en dialog eller lämna inspel och synpunkter.

Bilaga 2, Brev till branschorganisationer och intresseorganisationer

Dialog angående konsekvenserna av att kompletterande utbildningar förts över till konst- och kulturutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar.

Myndigheten för yrkeshögskolan ansvarar för [yrkeshögskoleutbildningar](#) och för [konst- och kulturutbildningar](#). Under 2015 genomförde myndigheten på uppdrag av regeringen en utfasning av de tidigare kompletterande utbildningarna som skulle upphöra. Utbildningarna blev istället yrkeshögskoleutbildningar eller konst och- kulturutbildningar. Mer information finns att läsa i myndighetens [återrapportering av uppdraget](#).

Myndigheten för yrkeshögskolan har nu fått i uppdrag av regeringen att följa upp och redovisa konsekvenserna av att kompletterande utbildningar under 2015 fördes över till utbildningsformerna konst- och kulturutbildningar och yrkeshögskolan. Det nya uppdraget, som ska genomföras i dialog med berörda branschorganisationer och utbildningsanordnare, ger oss möjlighet att vid behov föreslå regeländringar.

Myndigheten öppnar därför upp för synpunkter och inspel från er som organisation och om ni ser konsekvenser av det som förändringarna innebar.

Om ni som organisation har frågor eller vill lämna synpunkter eller inspel uppmanar vi er att ta kontakt med myndigheten för yrkeshögskolan för vidare dialog.

Kontakta i sådana fall Emma Gunillasson via emma.gunillasson@myh.se eller 010-209 01 94. Vi vill att ni kontaktar oss senast den 25 oktober om ni vill föra en dialog eller lämna inspel och synpunkter.

Bilaga 3, Brev till Arbetsförmedlingens Nationella branschråd bild och form, scen och ton, ord och media och film

Dialog angående konsekvenserna av att kompletterande utbildningar förts över till konst- och kulturutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar.

Hej,

Du får detta mail då du medverkar i AF-kulturs nationella branschråd Scen och ton/ Bild och form/Ord och media/Film.

Myndigheten för yrkeshögskolan ansvarar för [yrkeshögskoleutbildningar](#) och för [konst- och kulturutbildningar](#). Under 2015 genomförde myndigheten på uppdrag av regeringen en utfasning av de tidigare kompletterande utbildningarna som skulle upphöra. Utbildningarna blev istället yrkeshögskoleutbildningar eller konst och- kulturutbildningar. Mer information finns att läsa i myndighetens [återrapportering av uppdraget](#).

Myndigheten för yrkeshögskolan har nu fått i uppdrag av regeringen att följa upp och redovisa konsekvenserna av att kompletterande utbildningar under 2015 fördes över till utbildningsformerna konst- och kulturutbildningar och yrkeshögskolan. Det nya uppdraget, som ska genomföras i dialog med berörda branschorganisationer och utbildningsanordnare, ger oss möjlighet att vid behov föreslå regeländringar.

Myndigheten öppnar därför upp för synpunkter och inspel från dig som representant i AF-kulturs nationella branschråd Scen och ton/ Bild och form/Ord och media/Film och om du ser konsekvenser av det som förändringarna innebär.

Om du som representant i AF-kulturs nationella branschråd Scen och ton/ Bild och form/Ord och media/Film har frågor eller vill lämna synpunkter eller inspel uppmanar vi dig att ta kontakt med Myndigheten för yrkeshögskolan för vidare dialog.

Kontakta i sådana fall Emma Gunillasson via emma.gunillasson@myh.se eller 010-209 01 94. Vi vill att du kontaktar oss senast den 25 oktober om du vill föra en dialog eller lämna inspel och synpunkter.

Bilaga 4, Brev till universitet eller högskolor med utbildningar som leder fram till konstnärliga examina

Dialog angående konsekvenserna av att kompletterande utbildningar förts över till konst- och kulturutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar.

Myndigheten för yrkeshögskolan ansvarar för [yrkeshögskoleutbildningar](#) och för [konst- och kulturutbildningar](#). Under 2015 genomförde myndigheten på uppdrag av regeringen en utfasning av de tidigare kompletterande utbildningarna som skulle upphöra. Utbildningarna blev istället yrkeshögskoleutbildningar eller konst och- kulturutbildningar. Mer information finns att läsa i myndighetens [återrapportering av uppdraget](#).

Myndigheten för yrkeshögskolan har nu fått i uppdrag av regeringen att följa upp och redovisa konsekvenserna av att kompletterande utbildningar under 2015 fördes över till utbildningsformerna konst- och kulturutbildningar och yrkeshögskolan. Det nya uppdraget, som ska genomföras i dialog med berörda branschorganisationer och utbildningsanordnare, ger oss möjlighet att vid behov föreslå regeländringar.

Då en stor del av de utbildningar som fördes över till konst- och kulturutbildningar avser högskoleförberedande konstnärliga utbildningar, vill vi även öppna upp för synpunkter och inspel från de lärosäten som bedriver högskoleutbildning som kan leda fram till konstnärlig examen. Vi vill veta om ni ser konsekvenser av det som förändringarna innebär

Om ni har frågor eller vill lämna synpunkter eller inspel, uppmanar vi er att ta kontakt med myndigheten för yrkeshögskolan för vidare dialog.

Kontakta i sådana fall Emma Gunillasson via emma.gunillasson@myh.se eller 010-209 01 94. Vi vill att ni kontaktar oss senast den 20 oktober om ni vill föra en dialog eller lämna inspel och synpunkter.

Bilaga 5, Brev till Rådet för högskoleförberedande konstnärliga utbildningar

Inspel angående regeringsuppdrag om konsekvenserna av att kompletterande utbildningar förts över till konst- och kulturutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar.

Inrättandet av utbildningsformen konst- och kulturutbildningar föregicks av ett regeringsuppdrag där de tidigare kompletterande utbildningarna fasades ut och omvandlades till yrkeshögskoleutbildningar eller konst och- kulturutbildningar. Mer information finns att läsa i myndighetens [återrapportering av uppdraget](#).

Nu har myndigheten fått i uppdrag av regeringen att följa upp och redovisa konsekvenserna av att förordningen om statligt stöd till kompletterande utbildningar ersatts av förordningen om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. Redovisningen ska bl.a. innehålla en konsekvensanalys av att utbildningar som tidigare bedrivits enligt förordningen om statligt stöd till kompletterande utbildningar numera bedrivs enligt förordningen om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar eller inom yrkeshögskolan.

Bakgrunden till att inrätta Rådet för högskoleförberedande konstnärliga utbildningar kring dessa utbildningar var att konstnärligt sakkunniga skulle involveras i bedömningen av vilka förberedande utbildningar som skulle få stöd och i hur kvalitetsfrågor behandlas när det gäller dessa utbildningar.

I myndighetens instruktion anges följande om rådet:

Inom myndigheten finns ett rådgivande organ som benämns Rådet för högskoleförberedande konstnärliga utbildningar. Det rådgivande organet ska

1. lämna förslag till myndigheten på vilka utbildningar som ska beviljas stöd enligt 4 § 1 förordningen (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar, och
2. bistå myndigheten med utformningen av kriterier, indikatorer och principer för uppföljning, kvalitetsgranskning och kvalitetssäkring av de utbildningar som stöd lämnas för enligt 4 § 1 förordningen om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.

Rådet för högskoleförberedande konstnärliga utbildningar består av myndighetschefen, som är ordförande, och högst fyra andra ledamöter. De andra ledamöterna ska ha kunskaper om konstnärlig verksamhet. Minst två av dem ska företräda universitet eller högskolor med högskoleutbildningar som kan leda fram till konstnärliga examina. Förordning (2014:1004).

I förordningen om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar anges att myndighetens beslut om stöd för utbildningar som ska förbereda för högskoleutbildningar som kan leda fram till konstnärliga examina ska fattas efter förslag från Rådet för högskoleförberedande konstnärliga utbildningar.

Förutom att vi i uppdraget ska föra en dialog med utbildningsanordnare och berörda branschorganisationer vill vi även samla in inspel och synpunkter från Rådet för högskoleförberedande konstnärliga utbildningar eftersom inrättandet av rådet är en följd av det nya regelverket. Då vårt nästa möte är planerat först i november önskar vi få eventuella synpunkter och inspel från er via e-post istället.

Ni får därför gärna komma med inspel utifrån nedanstående frågeställningar:

- Hur bedömer ni att er specifika kompetens har tagits om hand?

- Hur anser ni att arbetet med att ta fram kriterier, indikatorer och principer för uppföljning kvalitetsgranskning och kvalitetssäkring har bedrivits?
- Vilken möjlighet har ni haft att – i samband med ansökan - ge förslag vilka utbildningar som ska få statligt stöd?
- Hur bedömer ni att möjligheterna att föra en dialog med MYH har varit?
- Övriga synpunkter

Skicka svaren till mig. Jag önskar ha era svar senast den 23 oktober.

Bilaga 6, Enkätfrågor till utbildningsanordnare av yrkeshögskoleutbildningar och konst- och kulturutbildningar

Myndigheten för yrkeshögskolan har fått i uppdrag att följa upp och redovisa konsekvenserna av att kompletterande utbildningar under 2015 fördes över till utbildningsformerna konst- och kulturutbildningar och yrkeshögskolan. Uppdraget, som ska genomföras i dialog med berörda branschorganisationer och utbildningsanordnare, ger oss möjlighet att vid behov föreslå regeländringar.

Myndigheten genomför därför en enkätundersökning för att få er uppfattning om vilka konsekvenser som det nya regelverket inneburit. Konsekvenserna kan gälla både för er som anordnare, för utbildningen och för de studerande.

Denna enkät har skickats ut till er som anordnare av en tidigare kompletterande utbildning som har överförts till ett nytt regelverk. Enkäten har skickats ut till den adress som finns registrerad för utbildningsledaren på varje utbildning i myndighetens administrativa system Mina sidor samt till den e-postadress som ni angivit som generell kontakt till er som utbildningsanordnare.

Min roll i organisationen är

- VD
- Rektor
- Utbildningsledare
- Annat, ange vad: _____

Möjlighet till kommentar

Bedriver ni, eller har ni bedrivit, konst- och kulturutbildning?

- Ja
- Nej

Möjlighet till kommentar

Hur många olika konst- och kulturutbildningar bedriver ni?

Ange antalet utbildningar:

Vi som anordnare är väl insatta i bestämmelserna som styr konst- och kulturutbildningar.

Värdera påståendet.

1= Stämmer inte alls

6 = Stämmer helt

- 1
- 2

- 3
- 4
- 5
- 6
- Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Att bedriva utbildning inom regelverket för konst- och kulturutbildningar fungerar väl.

Värdera påståendet.

1= Stämmer inte alls

6 = Stämmer helt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Har ni ansökt om förnyat stöd för minst en utbildning sedan överföringen 2015?

- Ja
- Nej
- Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Ansökningsförfarandet om förnyat stöd som konst- och kulturutbildning fungerade väl.

Värdera påståendet.

1= Stämmer inte alls

6 = Stämmer helt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Det fungerar bättre att bedriva utbildning inom ramen för konst- och kulturutbildningar än inom ramen för de tidigare kompletterande utbildningarna.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Regelverket för konst- och kulturutbildningar fungerar bra utifrån ett studerandeperspektiv.

Värdera påståendet.

1= Stämmer inte alls

6 = Stämmer helt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Ange tre förbättringar med att bedriva utbildning enligt det nya regelverket för konst- och kulturutbildningar jämfört med inom kompletterande utbildningar.

Ange tre försämringar med att bedriva utbildning enligt det nya regelverket för konst- och kulturutbildningar jämfört med inom kompletterande utbildningar.

Bedriver ni, eller har ni bedrivit, yrkeshögskoleutbildning?

- Ja
 Nej

Möjlighet till kommentar:

Hur många olika yrkeshögskoleutbildningar som fördes över från kompletterande utbildningar bedriver ni?

Ange antalet utbildningar:

Vi som anordnare är väl insatta i regelverket som styr yrkeshögskolan.

Värdera påståendet.

1= Stämmer inte alls

6 = Stämmer helt

- 1
 2
 3
 4
 5
 6
 Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Att bedriva utbildning inom regelverket för yrkeshögskolan fungerar väl.

Värdera påståendet.

1= Stämmer inte alls

6 = Stämmer helt

- 1
 2
 3
 4
 5
 6
 Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Har ni ansökt om fortsatt stöd genom nya utbildningsomgångar för någon av era yrkeshögskoleutbildningar?

- Ja
 Nej

Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Ansökningsförfarandet om fortsatt stöd genom nya utbildningsomgångar för våra yrkeshögskoleutbildningar fungerade väl.

Värdera påståendet.

1= Stämmer inte alls

6 = Stämmer helt

1

2

3

4

5

6

Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Det fungerar bättre att bedriva utbildningen inom yrkeshögskolan än som tidigare inom kompletterande utbildning.

Värdera påståendet.

1= Stämmer inte alls

6 = Stämmer helt

1

2

3

4

5

6

Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Regelverket för yrkeshögskolan fungerar bra utifrån ett studerandeperspektiv.

Värdera påståendet.

1= Stämmer inte alls

6 = Stämmer helt

1

2

3

4

5

- 6
 Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Ange tre förbättringar med att bedriva utbildning enligt regelverket för yrkeshögskolan jämfört med inom kompletterande utbildningar.

Ange tre försämringar med att bedriva utbildning enligt regelverket för yrkeshögskolan jämfört med inom kompletterande utbildningar.

Att bedriva både konst- och kulturutbildning och yrkeshögskoleutbildning samtidigt fungerar väl.

Värdera påståendet.

1= Stämmer inte alls

6 = Stämmer helt

- 1
 2
 3
 4
 5
 6
 Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Vi som anordnare får tillräckligt stöd av myndigheten för att klara av att utföra vårt dagliga arbete.

Värdera påståendet.

1= Stämmer inte alls

6 = Stämmer helt

- 1
 2
 3
 4
 5
 6
 Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Vår eller våra utbildningar passar bra inom ramen för de regelverk som de har stöd idag.

Värdera påståendet.

1= Stämmer inte alls

6 = Stämmer helt

- 1
 2
 3
 4
 5
 6
 Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Vilka synpunkter och inspel vill ni som anordnare lämna till myndigheten kopplat till konsekvenserna av överföringen till nya regelverk?

Här kan du lämna synpunkter eller information som inte passat att lämna under någon annan fråga. Det går också bra att lämna förslag på inom vilka områden ni anser att förändringar behövs.

Vilka branschorganisationer är berörda och insatta i de överförda utbildningar som ni bedriver?

Myndighetens regeringsuppdrag ska genomföras i dialog med berörda branschorganisationer. Myndigheten vill därför ha er bild av vilka branschorganisationer som är berörda av de utbildningar som ni bedriver och som driver och har intresse av frågor som rör kompetensförsörjning inom aktuellt område.

Bilaga 7, Enkätfrågor till utbildningsanordnare av utbildningar med endast tillsyn

Enkätundersökning om konsekvenserna av att förordningen om statligt stöd till kompletterande utbildningar ersatts av förordningen om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.

Myndigheten för yrkeshögskolan har fått i uppdrag att följa upp och redovisa konsekvenserna av att kompletterande utbildningar under 2015 fasades ut och ersattes av möjligheten att en utbildning kan ställas under statlig tillsyn enligt förordningen om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. Uppdraget, som ska genomföras i dialog med berörda branschorganisationer och utbildningsanordnare, ger oss möjlighet att vid behov föreslå regeländringar.

Myndigheten genomför därför en enkätundersökning för att få er uppfattning om vilka konsekvenser som förändringarna i det nya regelverket inneburit. Konsekvenserna kan gälla både för er som anordnare, för utbildningen och för de studerande. Denna enkät har skickats ut till dig som anordnare av en tidigare kompletterande utbildning som nu står under statlig tillsyn enligt det nya regelverket. Enkäten har skickats ut till den adress som finns registrerad för utbildningsledaren på varje utbildning i myndighetens administrativa system Mina sidor samt till den e-postadress som ni angivit som generell kontakt till er som utbildningsanordnare.

Min roll i organisationen är

- VD
 Rektor
 Utbildningsledare
 Annat, ange vad: _____

Möjlighet till kommentar:

Bedriver ni, eller har bedrivit, utbildning som står under statlig tillsyn?

- Ja
 Nej
 Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Hur många utbildningar som står under statlig tillsyn bedriver ni?

Ange antal utbildningar:

Vi som anordnare är väl insatta i bestämmelserna som styr utbildningar som står under endast tillsyn.

Värdera påståendet.

1= Stämmer inte alls

6 = Stämmer helt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Att bedriva utbildning som står under statlig tillsyn fungerar väl.

Värdera påståendet.

1= Stämmer inte alls

6 = Stämmer helt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Ansökningsförfarandet om stöd i form av endast tillsyn fungerade väl.

Värdera påståendet.

1= Stämmer inte alls

6 = Stämmer helt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Det fungerar bättre att bedriva utbildning enligt det nya regelverket än inom ramen för de tidigare kompletterande utbildningarna.

Värdera påståendet.

1= Stämmer inte alls

6 = Stämmer helt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Regelverket som styr utbildningar som står under statlig tillsyn fungerar bra utifrån ett studerandeperspektiv.

Värdera påståendet.

1= Stämmer inte alls

6 = Stämmer helt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Ange tre förbättringar med att bedriva utbildning med statlig tillsyn inom ramen för det nya regelverket.

Ange tre försämringar med att bedriva utbildning med statlig tillsyn inom ramen för det nya regelverket.

Vi som anordnare får tillräckligt stöd av myndigheten för att klara av att utföra vårt dagliga arbete.

Värdera påståendet.

1= Stämmer inte alls

6 = Stämmer helt

- 1
- 2
- 3

- 4
- 5
- 6
- Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Vår eller våra utbildningar passar bra inom ramen för regelverket som de har fått stöd.

Värdera påståendet.

1= Stämmer inte alls

6 = Stämmer helt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- Vet ej

Möjlighet till kommentar:

Vilka synpunkter och inspel vill ni som anordnare lämna till myndigheten kopplat till konsekvenserna av överföringen till nya regelverk?

Här kan du lämna synpunkter eller information som inte passat att lämna under någon annan fråga. Det går också bra att lämna förslag på inom vilka områden ni anser att förändringar behövs.

Vilka branschorganisationer är berörda och insatta i de utbildningar som står under statlig tillsyn som ni bedriver?

Myndighetens regeringsuppdrag ska genomföras i dialog med berörda branschorganisationer. Myndigheten vill därför ha er bild av vilka branschorganisationer som är berörda av de utbildningar som ni bedriver och som driver och har intresse av frågor som rör kompetensförsörjning inom aktuellt område.

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås, Sweden
www.myh.se